Bildande av naturreservatet Stångby mosse i Lunds kommun

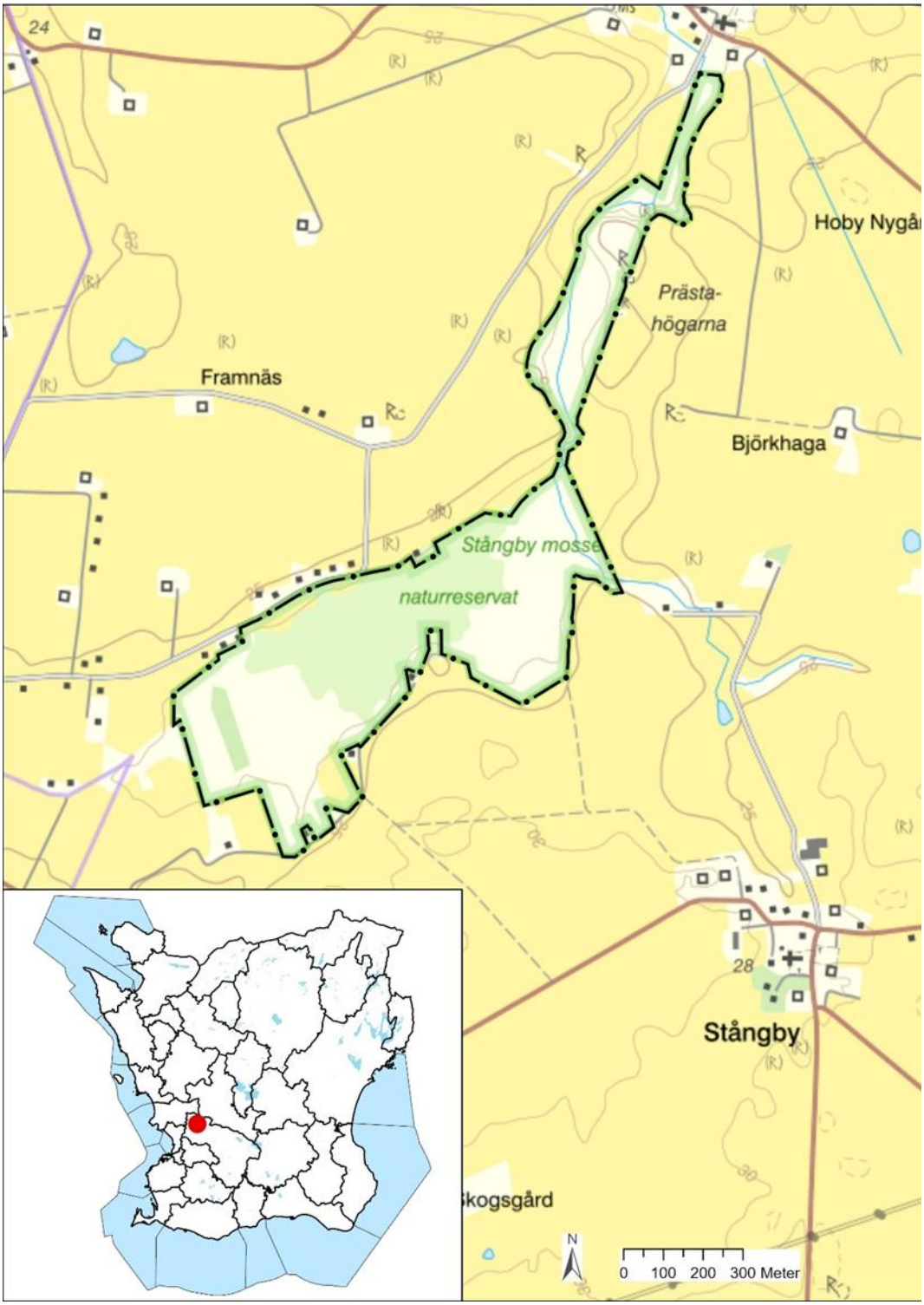
Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

I enlighet med 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 4.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken Länsstyrelsens beslut den 11 mars 1981 om bildande av naturreservatet Stångby mosse i Lunds kommun (Dnr 11.1211-187-71, 1281-201) med tillhörande skötselplan. Upphävandet gäller först när detta beslut vinner laga kraft.

Naturreservatet Stångby mosse är beläget cirka 1,2 kilometer nordväst om Stångby kyrka och avgränsas här med svart punktstreckad linje. © Lantmäteriet Geodatasamverkan.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Stångby mosse
Kommun	Lund
Natura 2000-ID[1]	Stångby mosse SE0430042
NVR/DOS-ID[2]	2001523/1130188
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Bilaga 5
Markägarkategori	Enskild, kommun
Läge	Ca 4 km sydost om Kävlinge
Centralpunkt	E: 384706 N: 6182696 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	7 – Skånes sediment- & horstområde
	6m – Skånska SV-slätten
Huvudavrinningsområde	Kävlingeån, 92 000
Vattenförekomst	MSCD: WA63060949; SEB5CDB3A7-F854-4F28-897A-B38A0761DAD2
Inskrivna nyttjanderätter	Stångby nr 4 och nr 12 12_LN-683 (dikningsföretag); Nr. 7 Hoby och 10 Stångby 12-STÅ-60 (dikningsföretag); Hoby vattenavledningsföretag 12-LN-526 (dikningsföretag)
Areal	55,4 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att långsiktigt bevara och utveckla biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets kulturpräglade naturmiljöer med hävdade betesmarker med inslag av rikkärr, kalkgräsmarker och silikatgräsmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och vid behov restaureras. Områdets fuktiga och blöta löv- och ädellövskog ska bevaras och utvecklas. Gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv såväl som för nationellt fridlysta och rödlistade arter och biotoper som omfattas av nationella åtgärdsprogram. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer under enklare former tillgodose behovet av området för friluftslivet.

Syftet uppnås genom att:

- tillförsel av växtnäringsämnen och bekämpningsmedel förbjuds,
- hävden av området med bete i kombination med slåtter fortsätter och utökas,

[1] Rådets direktiv 92/43EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) samt rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet)
[2] ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

- uppväxande träd och buskar röjs fortlöpande för att förhindra igenväxning i betesmarkerna,
- riktade åtgärder för att gynna livsmiljötypen rikkärr och hotade arter som är knutna till rikkärr såsom stor ögontröst utförs och följs upp,
- skogen sköts med naturvårdsinriktade åtgärder för att på sikt utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd med en naturlig intern dynamik med kontinuerligt stort innehåll av gamla träd och död ved,
- områdets hydrologi bevaras och utvecklas för att gynna viktiga livsmiljötyper såsom rikkärr och fuktig och blöt löv- och ädellövskog,
- bekämpa arter som inte har sin naturliga utbredning i området,
- nödvändiga åtgärder vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter samt särskilt skyddsvärda arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv,
- anordningar för besökare såsom parkeringsplats, informationsskyltar, spång och stängselgenomgångar underhålls.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avverka träd eller buskar eller bortföra död ved,
2. så eller plantera ut växter eller sätta ut djur,
3. plöja, spränga, gräva, schakta, tippa, dumpa, anordna upplag, bedriva täkt, bedriva gräsmatteskötsel eller på annat sätt skada mark eller småvatten,
4. uppföra byggnad eller annan anläggning, exempelvis mast, vindkraftverk eller liknande,
5. anlägga väg eller dra fram mark- eller luftledningar,
6. dika eller dränera,
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel,
8. sambeta med gödslad mark,
9. utfodra vilt,
10. utföra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och vattenkvalitet negativt, t.ex. genom att utföra vattenreglering.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av, skyltning och upplysning om naturreservatet,
2. hävd genom bete och/eller slåtter, uppförande av stängsel samt avverkning och bortforsling av sly, träd och buskar på mark som anges som ”betes och/eller slåttermark” enligt bilaga 2,
3. åtgärder för att gynna rikkärr, som t.ex. restaurering i form av schaktning, (gäller inte på mark som anges som ”övrig mark parkering” och ”övrig mark område 1-4 enligt bilaga 3),
4. åtgärder för att gynna småvatten, som t.ex. rensning för att hindra igenväxning, (gäller inte på mark som anges som ”övrig mark parkering” och ”övrig mark område 1-4 enligt bilaga 3),
5. inplantering eller insådd av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i naturreservatet (efter överenskommelse med fastighetsägaren på ”övrig mark område 1-4 enligt bilaga 3),
6. naturvårdsanpassad skötsel av skog innefattande avverkning av träd, buskar och sly, frihuggning och röjning runt gamla grova träd och ersättningsträd, skapande av faunadepåer, veteraniseringsåtgärder, samt åtgärder för att gynna ädellövträd och klibbal, på mark som anges som skogsmark enligt bilaga 2,
7. naturvårdsåtgärder för att gynna utveckling av ett blommande fältskikt och av blommande och bärande buskar och ädellövträd alternativt av hävdad gräsmark, på mark som anges som ”övrig mark parkering” och ”övrig mark område 1-4 enligt bilaga 3 (efter överenskommelse med fastighetsägaren på övrig mark område 1-4),
8. uppföljning av områdets bevarandemål, skötsel och miljöövervakning,
9. åtgärder i syfte att motverka skador som orsakas av vilt,
10. bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter.
11. utförande och underhåll av anläggningar för allmänhetens tillgänglighet i hela naturreservatet, (gäller inte på mark som anges som ”övrig mark område 1-4 enligt bilaga 3),

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. ta bort, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, eller naturföremål,
2. elda annat än med friluftskök,
3. ta med hund eller annat sällskapsdjur som inte hålls i fysiskt koppel,
4. plocka eller gräva upp växter,
5. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, anordning eller liknande,
6. parkera utanför anvisade parkeringsplatser,
7. sätta ut eller släppa ut för området främmande arter.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- Förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifterna under B.
- Tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- eller förvaltningsuppdrag.
- Driftåtgärder av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar för motorfordon, vägkanter, vägdiken eller enskilda brukningsvägar. Exempel på driftåtgärder som ovan åsyftas är: lagning av mindre beläggningsskador och potthål, röjning och slåtter av vägslänter eller rensning av vägtrummor och vägdiken och kapning av överhängande grenar.
- Underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden.
- Drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätter av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande staten, kommunen, markägare, el-, energi- eller teledistributör. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom tre arbetsdagar från det att arbetet har inletts.
- Drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga dräneringsledningar tillhörande markägare, eller röjning av igenväxningsvegetation i dräneringsdiken eller damm som dränerar väg, byggnad, åkermark eller tomt, tillhörande markägare. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden.
- Drift och underhåll av avloppsanläggning tillhörande markägare på fastighet Lund-Hoby 3:9 och 7:29 (bilaga 3), under förutsättning att anläggningen har prövats enligt naturreservatsföreskrifterna och att drift och underhåll ryms inom det som ingått i prövningen.
- Drift, underhåll och förnyelseåtgärder som syftar till att bibehålla den tillståndsgivna jordvärmeanläggningen tillhörande markägare på fastighet Lund-

Hoby 16:10 (bilaga 3), enligt tillståndet från Lunds kommun med diarienummer 521-32743-04 daterat 2004-09-06.

- Drift och underhåll av avloppsanläggning tillhörande markägare på fastighet Lund-Hoby 12:5 (bilaga 3), under förutsättning att anläggningen har prövats enligt naturreservatsföreskrifterna och att drift och underhåll ryms inom det som ingått i prövningen.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på skötsel och brukande

A1; och **C1** gäller inte avseende att ta bort eller på annat sätt skada naturföremål, i samband med avverkning eller beskärning av tre björkar precis intill befintliga byggnader på fastighet Stångby 12:8 (enligt bilaga 3), om nämnda träd riskerar att skada dessa byggnader. Detta måste göras i överenskommelse med naturreservatets förvaltare.

A1 gäller inte; **C1** gäller inte avseende att ta bort eller på annat sätt skada naturföremål och **C4** gäller inte avseende plocka växter i samband med markägares skötsel av de områden som anges som övrig mark område 2, 3 och 4 enligt bilaga 3.

För vid tidpunkten för detta beslut befintliga fastighetsägare gäller följande undantag i samband med fastighetsägares trädgårdsodling i område markerat som övrig mark område 5 i bilaga 3, efter överenskommelse med naturreservatets förvaltare:
- **A1** gäller inte,
- **A2** gäller inte avseende att så eller plantera ut växter,
- **A3** gäller inte avseende att gräva för hand och bedriva gräsmatteskötsel,
- **C1** gäller inte avseende att ta bort, gräva eller på annat sätt skada naturföremål,
- **C4** gäller inte.

För fastighetsägare gäller följande undantag i samband med fastighetsägares trädgårdsskötsel i område som anges som övrig mark område 1 i bilaga 3. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden:
- **A1** gäller inte,
- **A2** gäller inte avseende att så eller plantera ut växter,
- **A3** gäller inte avseende att gräva för hand och bedriva gräsmatteskötsel,
- **A7** gäller inte avseende stallgödsel,
- **C1** gäller inte avseende att ta bort, gräva för hand eller på annat sätt skada naturföremål,
- **C4** gäller inte.

A2, A3, A7, C1, C4, C6 och **C7** gäller inte i samband med brukande av åkermark, enligt bilaga 2.

A7 gäller inte för övergångsutfodring av betesdjur i maximalt två veckor vid betessläpp och installning eller för stödutfodring vid extrema väderförhållanden, vilka ska ske i överenskommelse med naturreservatets förvaltare som ska avgöra var utfodringen kan ske.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på jakt

A4 gäller inte mobila jakttorn.

C3 och **C6** gäller inte i samband med jakt.

C5 gäller inte i samband med jakt eller vid skogliga åtgärder.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter. Länsstyrelsen vill också upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken (föreskrifterna under rubriken C ovan) gäller omedelbart även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- 7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen,
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11-11b §) eller strandskydd (13–18 §§),
- 7 kap 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den,

- Anmälningsplikten enligt 12 kap 6§ miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter,
- Anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kap miljöbalken för verksamheter som innebär påverkan på vattens djup eller läge, exempelvis anläggningsarbeten i vatten, dämning, vattenbortledning eller anläggning av våtmark,
- Fiskelag (1993:787) om rätten till fiske samt fisket inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon,
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämningar mm,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 26 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter,
- Transportstyrelsens bestämmelser för civil luftfart, till exempel:
    - Deras föreskrifter om flygning med flygskärm (LFS 2007:44 med tillhörande ändringar). Enligt LFS 2007:44 gäller bland annat att flygskärm inte får manövreras på ett vårdslöst sätt så att andras liv eller egendom utsätts för fara eller så att människor eller djur skräms eller störs (21 §),
    - Dessa föreskrifter om obemannade luftfartyg (drönare) TSFS 2017:110. Dessa föreskrifter reglerar bland annat avstånd till människor djur för att ingen ska eller inget ska komma till skada och säger även att de kategorier av obemannade luftfartyg som endast får flygas inom synhåll från operatören inte får flygas på en högre höjd än 120 meter över mark- eller vattenytan.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samråd kan krävas för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage eller markskador.

Dikningsföretag

Dikningsföretag ansvarar för underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden
Stångby mosse ligger i ett intensivt brukat jordbrukslandskap med jordbruksmark av högsta klass. Den markerade flacka dalgången med Stångby mosse i sydväst och Hoby backar i nordost, bildades genom att kraftiga isströmmar eroderade ner genom jordlagren i slutskedet av den senaste istiden, och utgör idag ett markant inslag i landskapsbilden. Jordlagren består av en fastare nordostmorän överlagrad av både sandiga och kalk- och lerhaltiga moräner. Moränlagren har ett skikt av kärrtorv som bildats genom kontinuerlig översilning av vatten.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden
Torven i området har brutits under lång tid, åtminstone sedan 1700-talet och fram till 1900-talet, och har påverkats kraftigt av både torvtäkt, dikning och uppodling. Torvtäkten var framförallt koncentrerad till den östra och västra delen av mossen och här förekommer idag värdefulla rikkärr och kalkfuktängar. Täktverksamheten har blottlagt kalklager och därmed gett upphov till en kalkrik och fuktig miljö. Namnet till trots finns det ingen egentlig mosse i Stångby mosse, däremot finns det flera partier med värdefulla extremrikkärr. Även om mossen är igenväxt med björk i stora delar är vegetation och flora mycket värdefull i de delar som ännu hävdas med slåtter och bete. Fram till början av 1800-talet utgjordes Stångby mosse (även kallad Kättemossen) av en allmänning, som vid enskiftet 1816 splittrades upp på ett flertal markägare. Stångby mosse har en lång tradition som slåtter och/eller betesmark och hyser en värdefull vegetation. En bronsåldershög och en boplats i naturreservatet vittnar om en lång bosättningskontinuitet i området.

Biologiska bevarandevärden
Naturreservatet domineras av betesmarker, men i den sydvästra delen finns det även en del skog. Den sydvästra delen, söder om Hobybäcken, kallas Stångby mosse och hyser till exempel rikkärr, kalkfuktäng och svämlövskog. Den sydvästra delen norr om Hobybäcken består huvudsakligen av fuktig och blöt löv- och ädellövskog samt av öppen våtmark. I den nordöstra delen av reservatet, som kallas Hoby backar, finns kalkgräsmark och silikatgräsmark med lång kontinuitet.

Hobybäcken rinner in i reservatet i den sydvästligaste delen och österut fram till sammanflödet med Stångbybäcken, som rinner in i reservatet i den allra östligaste delen av Stångby mosse och rinner norrut vidare genom Hoby backar. Stångbybäcken

klassificeras som en vattenförekomst enligt vattenmyndigheterna. Hobybäcken omgrävd och utgör ett dike. I Stångbybäcken utgörs vissa sträckor av vattendraget av en mer naturlik bäck som meandrar, har mer naturlik konnektivitet, morfologi och hydrologi samt hyser en mer artrik växtlighet.

Naturreservatet hyser 14 hotade och ovanliga arter som stor ögontröst (EN), gulyxne (VU), svarttåg (CR; artbestämningen är dock under utredning), kärrpuppsnäcka (VU), smalgrynsnäcka, stjärtmes, tofsvipa (VU), törnskata och fiskarten grönling (NT). Både rikkärr, stor ögontröst och svarttåg har egna åtgärdsprogram. En annan värdefull livsmiljötyp i detta naturreservat är fuktäng. Totalt har minst 23 rödlistade och minst 22 fridlysta arter noterats i naturreservatet. Delar av området är utpekat som Natura 2000-område med livsmiljötyper som Kalkfuktäng (6411), Rikkärr (7230), Silikatgräsmark (6270) och Svämlövskog (9750/91E0).

Friluftsliv och tillgänglighet
Reservatet ligger norr om Lund och sydost om Kävlinge. Stångby mosse är ett tätortsnära naturreservat, är ett välbesökt område och är värdefullt som undervisnings- och exkursionslokal. Större delen av reservatet består av betesmark där det saknas stigar. En spång och stig leder besökarna runt i lövsump- och ädellövskogen. Informationsskyltar och två parkeringsplatser finns i reservatet.

Skälen för beslut

Stångby mosse avsattes som naturreservat år 1981 i syfte att bevara och restaurera områdets karaktär av öppet betesområde under särskilt hänsynstagande till rikkärrsvegetation och förekomster av sällsynta växter. Av beslutet från år 1981 framgår att länsstyrelsen beslutade att avsätta området som naturreservat med stöd av 7 § naturvårdslagen eftersom Stångby mosse är ett av de sista s.k. extremrikkärren i västra delen av länet och har stort botaniskt värde. Eftersom områdesskyddet från 1981 har otillräckliga föreskrifter för att reservatet ska ha det skydd det behöver samt att området numera utgörs av ett Natura 2000-område anser Länsstyrelsen att det finns behov av att utöka skyddet för området genom att stärka föreskrifterna.

Med detta beslut preciseras och kompletteras syftet med naturreservatet med att gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv såväl som för nationellt fridlysta och rödlistade arter, och att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer bevara en naturlig hydrologi i rikkärren. Syftet om att bevara och restaurera ”områdets karaktär av öppet betesmarksområde under särskilt hänsynstagande till extremrikkärrsvegetation och förekomster av sällsynta växter” samt att ”i västra delen av området skall dock några buskage och trädsamlingar bibehållas av hänsyn till fågel- och viltfaunan.” har ersatts med; långsiktigt bevara och utveckla biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Syftet har även

kompletterats med beskrivning på prioriterade åtgärder som ska utföras för att syftet ska uppnås.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. Flertalet föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken motsvarar föreskrifterna i reservatsbeslutet från 1981. Förändringar för att stärka skyddet har gjorts enligt följande:

- Föreskrift om förbud mot att *avverka träd eller buskar eller bortföra död* ved har lagts till.
- Föreskrift om förbud mot *att plantera eller så träd eller buskar* har ändrats och kompletterats till *så eller plantera ut växter eller sätta ut djur*.
- Föreskrifterna om förbud mot att *bedriva täktverksamhet i någon form; schakta, dika, dränera, dämma eller utfylla. Dock får dränering utföras inom områden som utmärkts med särskild skraffering på till beslutet bifogad karta, bilaga 2. Vidare får befintliga diken efter länsstyrelsens tillstånd rensas, men inte fördjupas; anordna upplag*, har ersatts med förbud mot att *plöja, spränga, gräva, schakta, tippa, dumpa, anordna upplag, bedriva täkt, bedriva gräsmatteskötsel eller på annat sätt skada mark eller småvatten samt förbud mot att dika eller dränera.*
- Föreskriften om förbud mot att uppföra *nybyggnad eller annan anläggning* har omformulerats och kompletterats med exempelvis mast, *vindkraftverk eller liknande.*
- Föreskriften om *förbud mot att dra fram mark- eller luftledning* har kompletterats med förbud mot att *anlägga väg*.
- Föreskriften om förbud mot att *omföra träd- eller buskbevuxen mark samt kärr- eller betesmarker till åker* har tagits bort då föreskriften nu upptas i andra föreskrifter.
- Föreskriften om förbud mot *att använda kemiska bekämpningsmedel utom inom områden som angivits med särskild skraffering på till beslutet fogad karta bilaga 2*, har ändrats till förbud mot att *använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel* och gäller nu i hela reservatet.
- Föreskriften om förbud mot att *använda konstgödningsmedel* har tagits bort då den nu ingår i annan föreskrift.
- Föreskrift om förbud att *sambeta med gödslade* marker har lagts till eftersom det ger en indirekt gödningspåverkan som är negativ för den biologiska mångfalden.
- Förbud mot att *utfodra vilt* har lagts till. Det finns i dagsläget problem med ökat antal vildsvin och kronhjort, både inom reservatet och i andra skyddade områden i närheten. Viltutfodring kan innebära ökad överlevnad av unga individer vilket påverkar viltstammarnas storlek varför det finns skäl att begränsa viltutfodring.

- Förbud mot att utföra *åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och vattenkvalitet negativt* har lagts till. Detta för att skydda de viktiga naturvärdena i rikkärr och småvatten.

Vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § Miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång har dessa kompletterats och preciserats så att de ger stöd för områdets förvaltning, detta för att syftet med skyddet kan tillgodoses.

Beträffande ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § Miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet görs ändringar i syfte att modernisera språkbruket, utveckla och precisera dem samt att synkronisera dem med intilliggande skyddade områden. Några föreskrifter stryks eller ändras för att tillgodose allmänhetens behov av rekreation och för att undvika onödiga inskränkningar i allemansrätten.

Enligt 9 § lagen om införande av miljöbalken gäller beslut som har meddelats före miljöbalkens ikraftträdande om att skydda och vårda ett område samt beslut om ändring av tidigare sådana beslut fortfarande. Vidare anges att sådana beslut ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken. Enligt 7 kap 7 § miljöbalken får upphävande av beslut meddelat enligt 4–6 §§ miljöbalken endast ske om det finns synnerliga skäl. Länsstyrelsen bedömer att synnerliga skäl föreligger eftersom beslutet om naturreservatet Stångby mosse (Dnr -32867-2023) innebär ett starkare skydd för området.

Upphävandet av det befintliga naturreservatet kompenseras genom att det nya reservatet har motsvarande skydd samt innehåller ett tydligare syfte samt de föreskrifter som är nödvändiga för att uppfylla syftet med naturreservatet.

Skäl avseende naturmiljö

Stångby mosse hyser höga biologiska värden både vad gäller livsmiljötyper och arter. Här finns extremrikkärr samt livsmiljötyper som rikkärr, silikatgräsmarker, kalkgräsmarker och svämlövskog. Området hyser arter och livsmiljötyper som omfattas av nationella Åtgärdsprogram. Dessa är stor ögontröst och svarttåg (artbestämningen är dock under utredning) samt rikkärr. Området hyser även flera rödlistade arter och signalarter.

De prioriterade bevarandevärdena är framför allt att långsiktigt skydda och utveckla områdets rikkärr och kalkgräsmarker, dess hävdgynnade värden, områdets skogliga miljöer bestående av svämlövskog och fuktig och blöt löv- och ädellövskog samt att utveckla gynnsam bevarandestatus för ingående livsmiljötyper och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv. Området är även av viss betydelse för friluftslivet.

För att naturvärdena ska bestå och utvecklas är det viktigt att betesmarkerna betas och/eller slåttras och sköts på ett naturvårdsinriktat sätt vilket innebär att ingen gödning eller stödutfodring får ske och inga kemiska bekämpningsmedel får användas. Det är även viktigt att bevara en naturlig hydrologi i området för att gynna arter som är knutna till rikkärren, silikatgräsmarkerna, kalkgräsmarkerna och vattendraget. För att utveckla och bibehålla naturvärdena i skogen är det viktigt att dessa sköts på ett naturvårdsinriktat sätt vilket innebär att gynna klibbal och ädellövträd, gamla träd och ersättningsträd till dessa, skapa död ved, luckor och andra strukturer som är viktiga för den biologiska mångfalden.

Skyddet bidrar till en stärkt grön infrastruktur i landskapet och till god konnektivitet på landskapsnivå. Naturreservatet hyser värdekärnor för öppna våtmarker, sumpskog, ädellövskog, ädellövträd, inlandets vattenytor samt värdekärnor och stödhabitat för gräsmarker.

Delar av området utgörs av ett Natura 2000-område. Det omfattas även av riksintresse för naturvård och kulturmiljövård och är utpekat i myrskyddsplanen samt i länets naturvärdesöversikt (klass 2). Området är även utpekat i länets kulturmiljöprogram som en särskilt värdefull kulturmiljö.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter samt för att under enklare former tillgodose allmänhetens möjligheter till rörligt friluftsliv.

Området är prioriterat för områdesskydd enligt den nationella och regionala strategin för skogsskydd. Området hyser en värdekärna av sumpskog som är av en sådan storlek att det finns förutsättningar för att en långsiktig ekologisk funktionalitet för värdekärnan kan upprätthållas. Området innehåller den prioriterade skogstypen triviallövskog med ädellövinslag samt den för Skåne särskilt viktiga skogstypen klibbalskog. Det finns starka synergier mellan skogsbiologiska värden och värden i andra miljökvalitetsmål som ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Ett rikt odlingslandskap” samt ”Ett rikt växt- och djurliv”. Utifrån detta bedöms området uppnå 5 poäng, av 8 möjliga poäng enligt poängmodellen i den nationella skogsstrategin (2024).

Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen ”Levande skogar”, ”Ett rikt växt- och djurliv”, ”Myllrande våtmarker” och ”Ett rikt odlingslandskap”.

Utöver nämnda riksintressen berörs området inte av några andra riksintressen. Länsstyrelsen har gjort en avvägning mellan de olika allmänna intressena och anser att

förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen gör bedömningen att ett nytt beslut inte försvårar allmänhetens nyttjande av området i någon större omfattning.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i beslutet anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen enligt 7 kap. 6 § miljöbalken förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång.

Om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet får enligt 7 kap. 30 § miljöbalken länsstyrelsen besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom det skyddade området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 3 § Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på

flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan. Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

Kategori	Ekosystemtjänster	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser	Positiv
Försörjande	Jakt, bärplockning och annan vild föda	Positiv
Försörjande	Produktion av kött	Positiv
Försörjande	Virke och fibrer	Negativ
Försörjande	Bioenergi från skog	Negativ
Försörjande	Biobaserade kemikalieråvaror till exempel tjära och terpentin	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Livsmiljöer som till exempel lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolbindning utförd av växter	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
Kulturella	Resurs för forskning	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inklusive bevarandet av genpool, habitat och hotade arter	Positiv

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen påbörjade en översyn av skötselplanen för Stångby mosse 2021 för att kunna beakta bevarandeplanen för Natura 2000-området inom naturreservatet. Bevarandeplanen fastställdes 2018. Efter att det arbetet påbörjats bestämdes det att även reservatsbeslutet skulle ses över då nuvarande skydd inte uppfyller de krav som behövs för att kunna uppnå bevarandemålen som finns för Natura 2000-området. Det handlar framförallt om att befintligt reservatsbeslut medger användning av gödningsmedel i stora delar av reservatet, vilket påverkar livsmiljötyperna negativt och förhindrar dem att uppnå fullgod bevarandestatus. Värderingar har därefter gjorts av fastigheterna i naturreservatet och fastighetsägarna har erbjudits kompensation för det intrång som detta naturreservatsbeslut innebär. Det har skett underhandskontakter via e-post, telefon och möten i fält med flertalet markägare. En överenskommelse om intrångsersättning har tecknats med alla markägare utom två och intrångsersättning har betalats ut enligt överenskommelserna. De två markägare där överenskommelse inte tecknats beror i det ena fallet på att det är ett dödsbo utan lämplig

representant för detta och i det andra fallet på att berörda parter inte är överens om intrångsersättningens belopp.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplanen utgör bilaga 4 till detta beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 6.

Upplysningar om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan enligt 31 kap miljöbalken mot staten i mark- och miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan ska ställas till mark- och miljödomstolen i Växjö. Det finns också möjlighet för sakägare att förhandla med länsstyrelsen, eller av länsstyrelsen utsedd förhandlare, om frivillig överenskommelse om ersättning inom ett år efter att beslutet vunnit laga kraft.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Marie Edman Ljungholm. I den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningschef Olof Liungman, enhetschef Cecilia Backe, länsassessor Johan Åsberg och naturvårdshandläggare Pernilla Olsson, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

Länsöverdirektör

Marie Edman Ljungholm

Rättelse enligt 36 § förvaltningslagen
2026-11-05

Pernilla Olsson

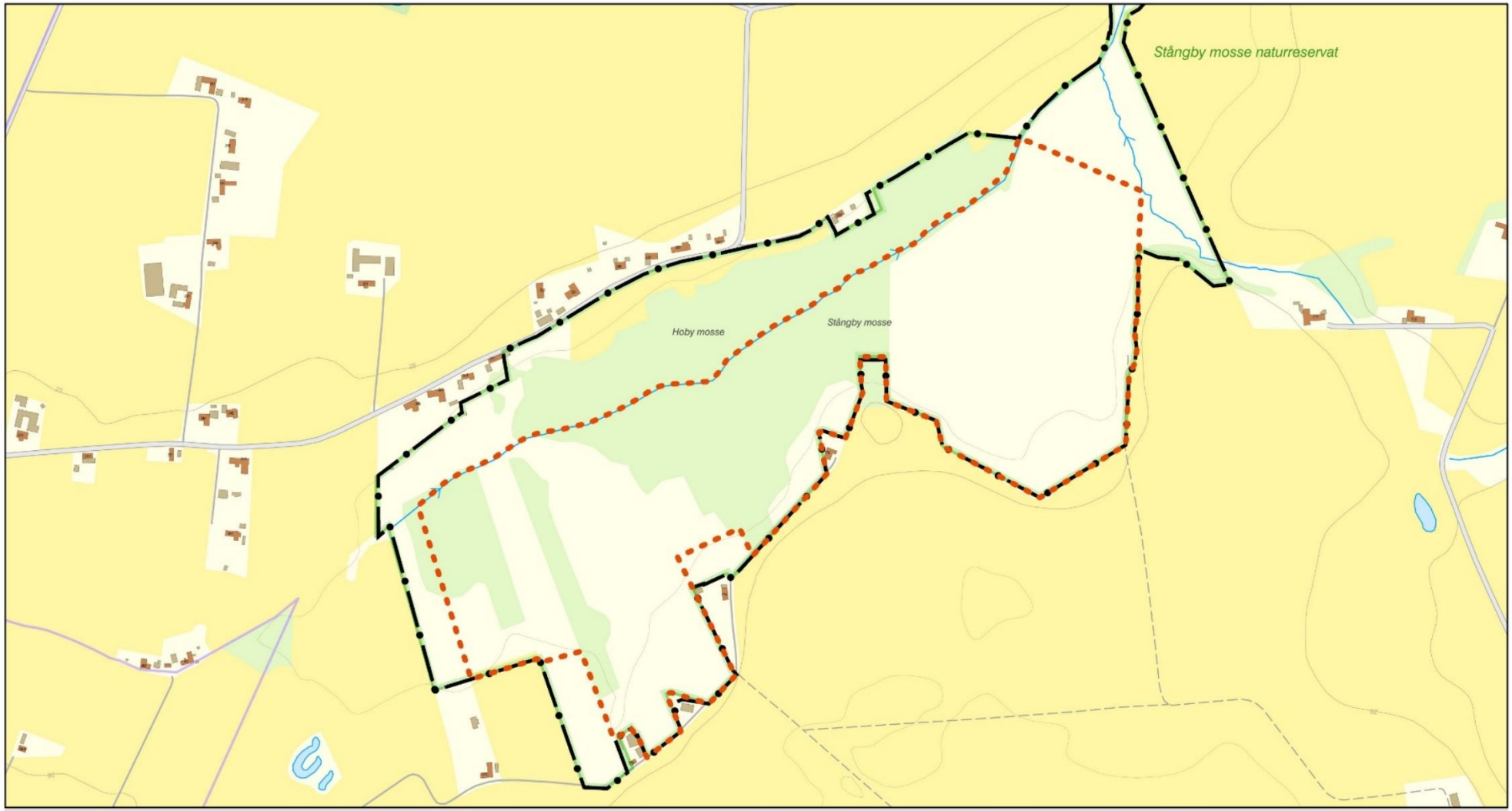
Struken text: Cecilia Backe

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning och andra bestämmelser
2. Karta rörande föreskrifter
3. Karta rörande undantag från föreskrifter
4. Skötselplan
5. Remissammanställning med kommentar
6. Hur man överklagar
7. Förteckning över fastigheter
8. Sändlista

Använd Länsstyrelsens e-tjänst för komplettering av eller yttrande i ärenden. Klicka här för att komma till e-tjänsten.

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1a. Karta med gränser för naturreservatet och Natura 2000-området, SV delen av Naturreservatet Stångby Mosse, Lunds kommun

Naturreservatets gräns

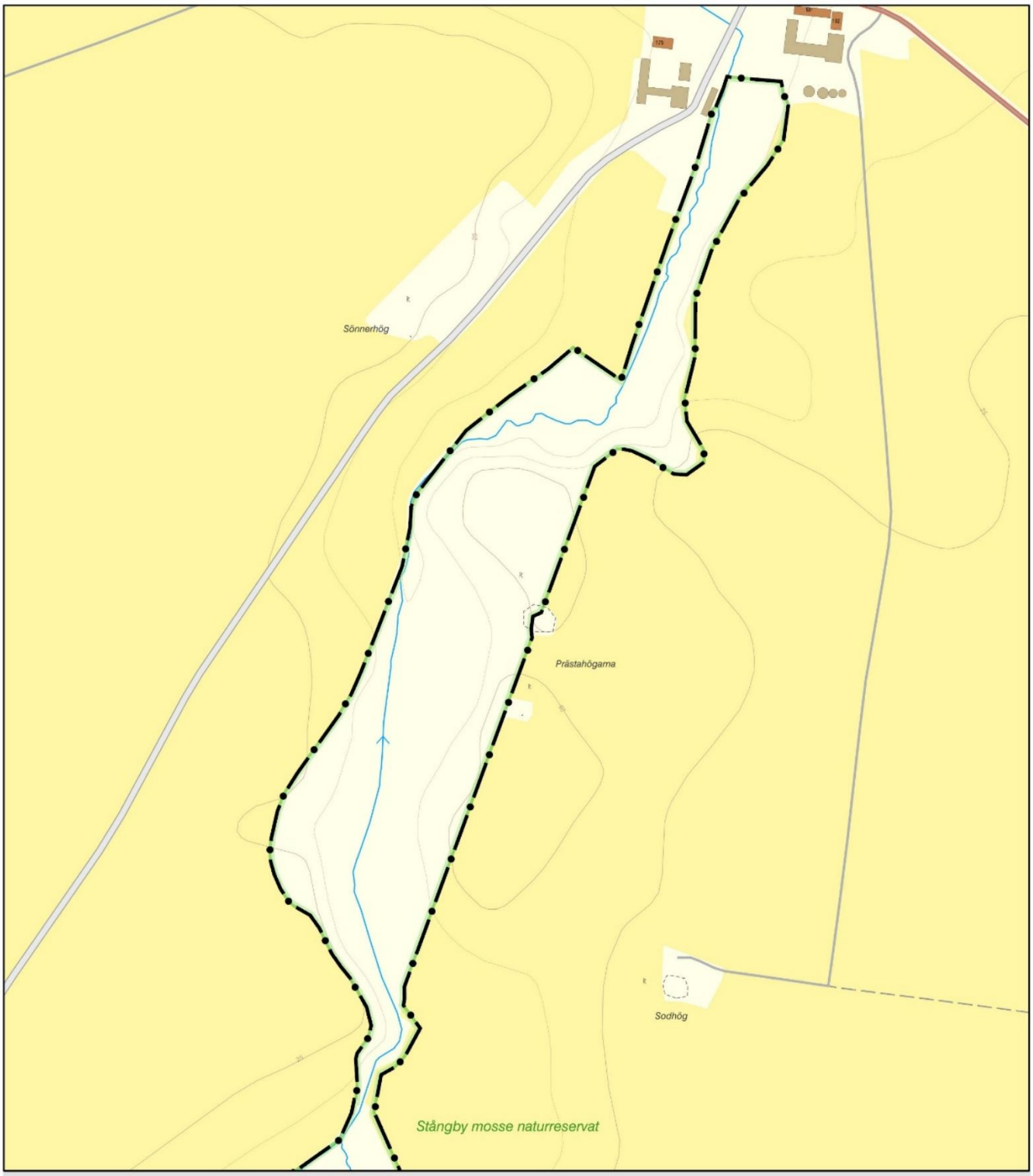
NV RI Natura 2000 Art- och habitatdirektivet (SCI)

0 100 200 300 Meter

N

Illustrationskarta för naturreservatet Stångby Mosse. Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut dnr 511-32867-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 1 b. Naturreservatets gränser för naturreservatet,
NO delen av Naturreservatet Stångby mosse, Lunds kommun

Naturreservatets gräns

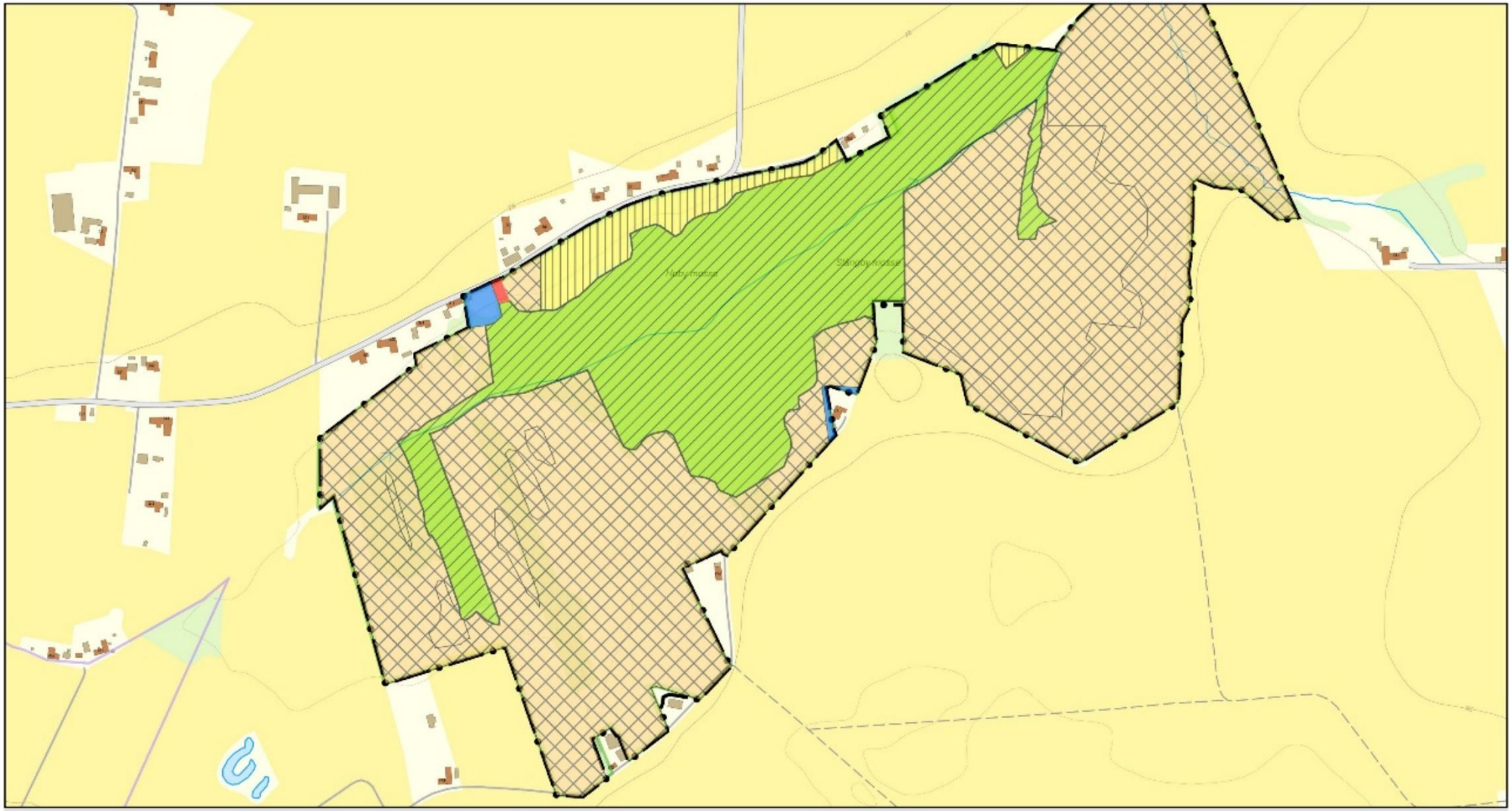
NV RI Natura 2000 Art- och habitatdirektivet (SCI)

N

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta för naturreservatet Stångby Mosse. Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut dnr 511-32867-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2 a. Karta med hänvisning till B-föreskrifter SV delen av Naturreservatet Stångby Mosse, Lunds kommun

Naturreservatets gräns

Markanvändning

Betes- och /eller slåttermark

Skogsmark

Åkermark

Övrig mark parkering

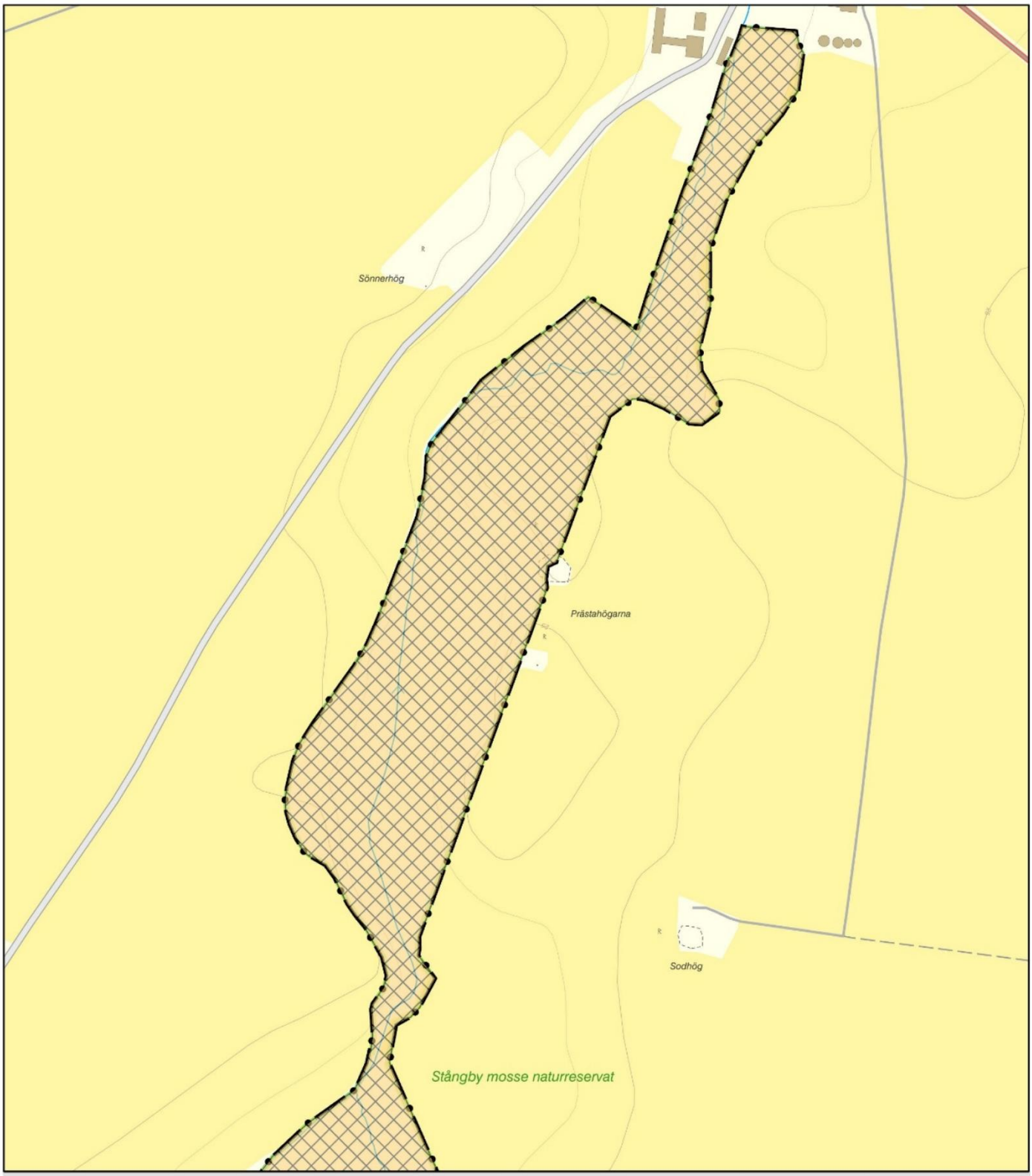
Trädgårdsodling/slåtter/ bete

0 100 200 300 Meter

N

Illustrationskarta för naturreservatet Stångby Mosse. Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut dnr 511-32867-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2 b. Karta med hänvisning till B-föreskrifter NO delen av Naturreservatet Stångby mosse, Lunds kommun

Naturreservatets gräns

Markanvändning

Betes- och /eller slåttermark

Skogsmark

Åkermark

Övrig mark parkering

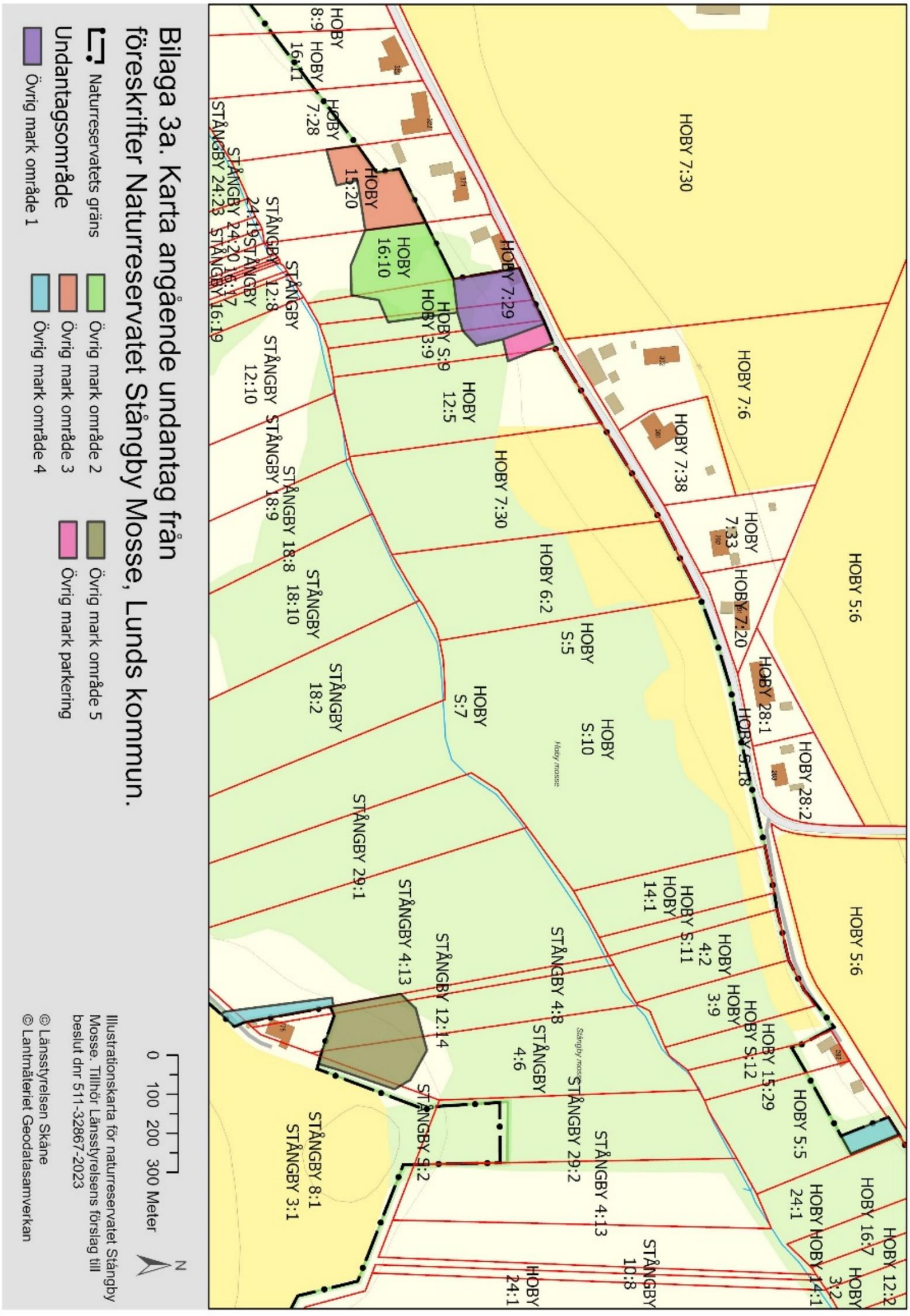
Trädgårdsodling/slåtter/ bete

N

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta för naturreservatet Stångby Mosse. Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut dnr 511-32867-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 3a. Karta angående undantag från föreskrifter Naturreservatet Stångby Mosse, Lunds kommun.
Naturreservatets gräns
Undantagsområde
Övrig mark område 1
Övrig mark område 2
Övrig mark område 3
Övrig mark område 4
Övrig mark område 5
Övrig mark parkering
0 100 200 300 Meter
N
Illustrationskarta för naturreservatet Stångby Mosse. Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut dnr 511-32867-2023
© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan
HOBY 5:6
HOBY 7:30
HOBY 7:6
HOBY 7:38
HOBY 7:33
HOBY 7:20
HOBY 28:1
HOBY 28:2
HOBY 5:18
HOBY 7:29
HOBY 16:10
HOBY 11:20
HOBY 8:9
HOBY 16:11
HOBY 7:28
HOBY S:9
HOBY 3:9
HOBY 12:5
HOBY 7:30
HOBY 6:2
HOBY S:5
HOBY S:10
HOBY S:7
STÅNGBY 18:8
STÅNGBY 18:10
STÅNGBY 18:2
STÅNGBY 18:9
STÅNGBY 12:8
STÅNGBY 12:10
STÅNGBY 24:23
STÅNGBY 24:20
STÅNGBY 24:19
STÅNGBY 16:17
STÅNGBY 16:19
STÅNGBY 29:1
STÅNGBY 4:13
STÅNGBY 12:14
STÅNGBY 4:8
STÅNGBY 4:6
HOBY S:11
HOBY 4:2
HOBY 14:1
HOBY S:12
HOBY 3:9
HOBY 15:29
STÅNGBY 29:2
STÅNGBY 4:13
STÅNGBY S:2
STÅNGBY 8:1
STÅNGBY 3:1
HOBY 5:5
HOBY 24:1
HOBY 16:7
HOBY 3:2
HOBY 14:1
HOBY 12:2
STÅNGBY 10:8
HOBY 24:1

Bilaga 3b. Karta angående undantag från föreskrifter på fastighet Stångby 12:8 Naturreservatet Stångby Mosse, Lunds kommun.

Naturreservatets gräns
- Naturreservatets gräns

LM Fastigheter och samfälligheter
Fastighetsindelning
- Fastighetsområde
- Samfällighetsområde
- Fastighetsområde, utan registernummer
- Samfällighetsområde, utan registernummer
- Ospecificerat område, ofta kod på felaktig yta
- Tredimensionellt fastighetsutrymme
- Tredimensionellt utrymme för samfällighet
- Särskild fiskelott
- Fiskesamfällighet

0 100 200 300 Meter

N

Illustrationskarta för naturreservatet Stångby Mosse. Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut dnr 511-32867-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Skåne

Bilaga 4

Skötselplan för naturreservatet Stångby mosse, Lunds kommun

Skötselplan

Länsstyrelsen Skåne

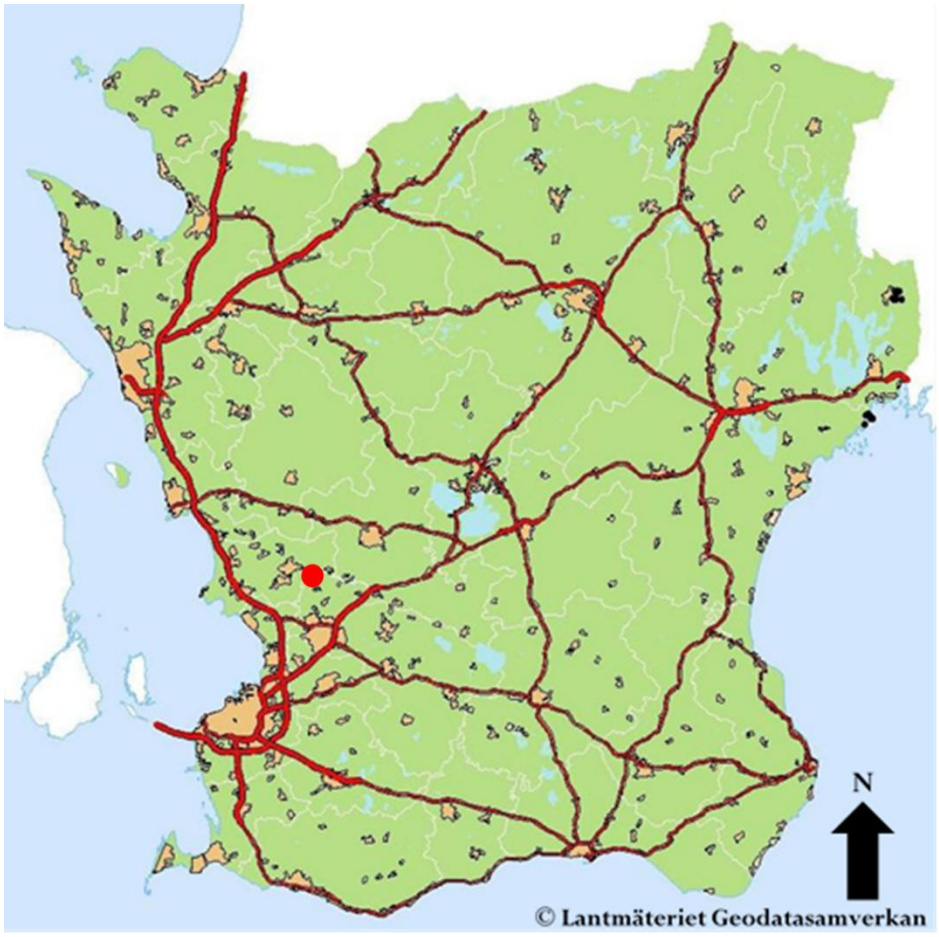

Fig.1. Den röda cirkeln anger naturreservatet Stångby mosses ungefärliga läge.

Fastställd:	26 okt 2026
Planförfattare:	Pernilla Olsson och Sanna Persson
Diarienummer:	511-32867-2023
Omslagsbild:	Slåtter av rikkärr, skötselområde 1.2.
Foton:	Pernilla Olsson

Innehåll

Inledning 4
1 Syftet med naturreservatet 4
2 Beskrivning av området 7
2.1 Administrativa uppgifter 7
2.1.1 Information om Natura 2000 7
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden 9
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild 9
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria 10
2.2.3 Biologi 13
2.2.4 Friluftsliv 14
2.2.5 Vad kan påverka området negativt? 14
3 Övergripande mål och åtgärder 15
3.1 Övergripande mål 15
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder 18
3.3 Forn- och kulturmiljövård 21
3.4 Konsekvenser av klimatförändringar 21
4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena 22
4.1 Skötselområde 1 – Betesmark och eller slåttermark 23
Delområde 1.1 23
Delområde 1.2 25
Delområde 1.3 28
4.2 Skötselområde 2 – Skog 32
4.3 Skötselområde 3 – Åkermark 35
4.4 Skötselområde 4 – Övrig mark 36
4.5 Skötselområde 5 – vattendrag och diken 37
5 Friluftsliv 41
6 Jakt och fiske 42
7 Utmärkning av naturreservatets gräns 42
8 Tillsyn 42
9 Dokumentation och uppföljning 42
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder 42
9.2 Revidering av skötselplanen 42
10 Kostnadsansvar och prioriteringar 43
11 Rödlistade arter 45
12 Källor 47

BILAGOR
A. Områdeskarta, fornlämningar och anläggningar
B. Skötselområdeskarta
C. Karta över Natura 2000-livsmiljötyper
D. Karta över Natura 2000 bevarandestatus

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. För att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl.a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

långsiktigt bevara och utveckla biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets kulturpräglade naturmiljöer med hävdade betesmarker med inslag av rikkärr, kalkgräsmarker och silikatgräsmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och vid behov restaureras. Områdets fuktiga och blöta löv- och ädellövskog ska bevaras och utvecklas. Gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv såväl som för nationellt fridlysta och rödlistade arter och biotoper som omfattas av nationella åtgärdsprogram. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer under enklare former tillgodose behovet av området för friluftslivet.

Syftet uppnås genom att:

- tillförsel av växtnäringsämnen och bekämpningsmedel förbjuds,
- hävden av området med bete i kombination med slåtter fortsätter och utökas,
- uppväxande träd och buskar röjs fortlöpande för att förhindra igenväxning i betesmarkerna,
- riktade åtgärder för att gynna livsmiljötypen rikkärr och hotade arter som är knutna till rikkärr såsom stor ögontröst utförs och följs upp,
- skogen sköts med naturvårdsinriktade åtgärder för att på sikt utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd med en naturlig intern dynamik med kontinuerligt stort innehåll av gamla träd och död ved,
- områdets hydrologi bevaras och utvecklas för att gynna viktiga livsmiljötyper såsom rikkärr och fuktig och blöt löv- och ädellövskog,
- bekämpa arter som inte har sin naturliga utbredning i området,
- nödvändiga åtgärder vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter samt särskilt skyddsvärda arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv,
- anordningar för besökare såsom parkeringsplats, informationsskyltar, spång och stängselgenomgångar underhålls.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Fig. 2. Naturreservatet är markerat med svart punktstreckad linje på fastighetskartan.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Stångby mosse
Kommun	Lund
Natura 2000-ID[1]	Stångby mosse SE0430042
NVR/DOS-ID[2]	2001523/1130188
Gränser	Se bilaga A
Fastigheter	Se bilaga till beslutet
Markägarkategori	Enskild, kommun
Läge	Ca 4 km sydost om Kävlinge
Centralpunkt	E: 384706 N: 6182696 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	7 – Skånes sediment- & horstområde
	6m – Skånska SV-slätten
Huvudavrinningsområde	Kävlingeån, 92 000
Vattenförekomst	MSCD: WA63060949; SEB5CDB3A7-F854-4F28-897A-B38A0761DAD2
Inskrivna nyttjanderätter	Se beslutet
Areal	55,4 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

2.1.1 Information om Natura 2000

I samband med inträdet i Europeiska Unionen har Sverige accepterat att delta i arbetet med att etablera ett nätverk av skyddade områden i Europa kallat Natura 2000. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara livsmiljötyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

[1] Rådets direktiv 92/43EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) samt rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet)
[2] ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Tabell 1. Naturreservatet Stångby mosses livsmiljötyper med arealer 2022 och Natura 2000-arter inom det utpekade Natura 2000-området. Natura 2000-koder inom parentes. Livsmiljötyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod livsmiljötyp uppfylls definitionen för livsmiljötyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en livsmiljötyp idag men kan omföras till någon livsmiljötyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid. * prioriterad livsmiljötyp enligt Natura 2000. ** ny art som inte är beslutad av Regeringen.

Livsmiljötyp	**Fullgod bevarande-status (ha)**	**Icke fullgod bevarande-status (ha)**	**Total areal (ha)**
*Silikatgräsmarker (6270)	0	0,59	0,59
Fuktängar (6410)	0	0,1	0,1
Kalkfuktäng (6411)	2,7	0	2,7
Öppna mossar och kärr (7140)	0	0,11	0,11
*Rikkärr (7230)	0	4,4	4,4
*Svämlövskog (91E0)	0,25	0	0,25

Natura 2000-arter	**Bevarandestatus**
** Smalgrynsnäcka Vertigo angustior (1014)	Icke fullgod
Gulyxne Liparis loeselii (1903)	Icke fullgod

Total areal livsmiljötyper (ha) **8,15**
Total områdesareal (ha) **29,2**

Habitatens utbredning finns även redovisade på karta, se bilaga C. Det förekommer minst 25 arter inom naturreservatet som är upptagna på artdatabankens rödlista.

Bevarandeplan: Till Natura 2000-området togs en bevarandeplan fram 2018, vilken har beaktats i samband med skötselplanearbetet.

Förekommande arter och biotoper för vilka det upprättats ett särskilt nationellt åtgärdsprogram är: rikkärr i vilket gulyxne ingår, stor ögontröst samt svarttåg (artbestämningen är dock komplicerad och är därför under utredning).

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Naturreservatet Stångby mosse bildades 1981 och en skötselplan fastställdes samma år. Delar av området blev utpekat som ett Natura 2000-område av regeringen år 1995. En uppdaterad bevarandeplan för området fastställdes år 2018. Denna skötselplan utgår från den gamla skötselplanen men är anpassad efter Natura 2000 och dess bevarandemål samt nuvarande skötsel för området.

Figur 1. Det största rikkärsområdet i bakgrunden och kalkfuktäng i förgrunden, skötselområde 1.2.

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Naturreservatet ligger i ett intensivt jordbrukslandskap med jordbruksmark av högsta klass. Den markerade dalgången med Hoby backar i nordost och Hoby och Stångby mosse i sydväst, bildades genom att kraftiga isströmmar eroderade ner genom jordlagren i slutskedet av den senaste istiden, och utgör idag ett markant inslag i landskapsbilden. Jordlagren består av en fastare nordostmorän överlagrad av både sandiga och kalk- och lerhaltiga moräner. Moränlagren har ett skikt av kärrtorv som bildats genom kontinuerlig översilning av vatten. Naturreservatet ingår i Kävlingeåns avrinningsområde och två vattendrag rinner genom området. De saknar namn men benämns i denna skötselplan för Hobybäcken och Stångbybäcken. Hobybäcken rinner in i reservatet i den sydvästligaste delen och österut fram till sammanflödet med Stångbybäcken, som rinner in i reservatet i den allra östligaste delen av Stångby mosse och rinner norrut vidare genom Hoby backar. Stångbybäcken klassificeras som en vattenförekomst enligt vattenmyndigheterna.

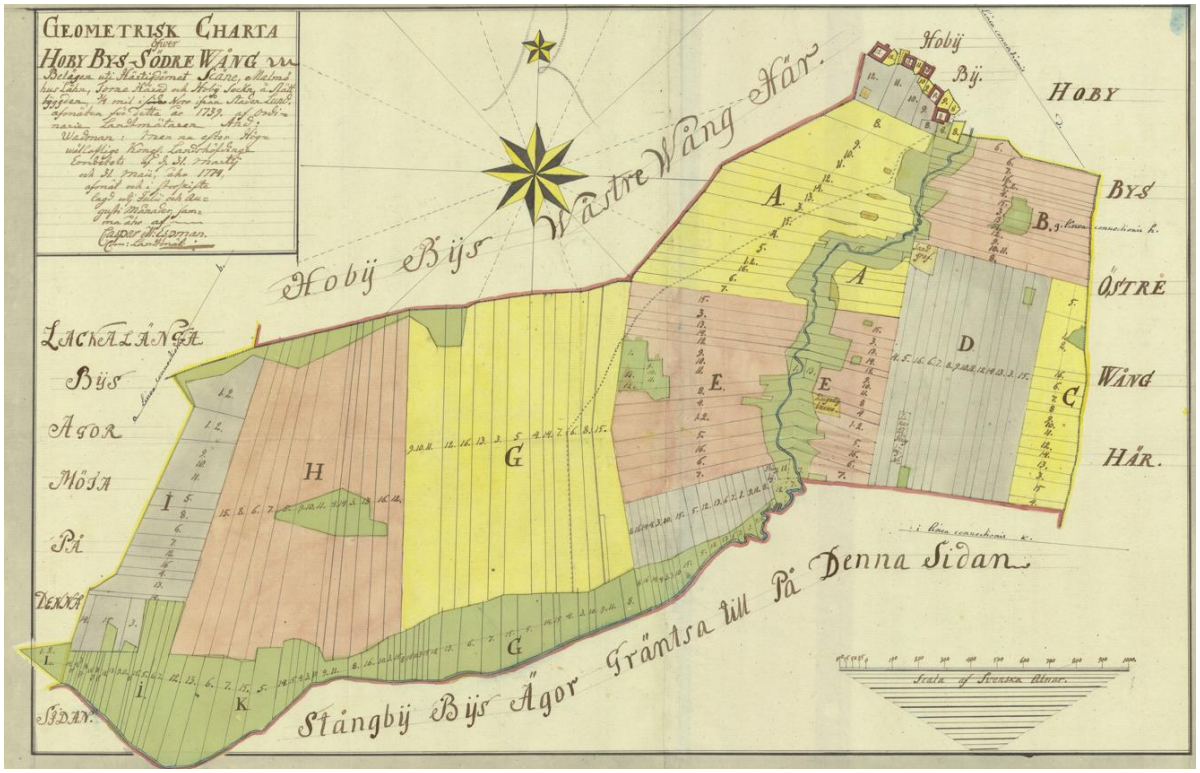

Figur 2. Hoby backar, i den nordligaste delen av naturreservatet. Branta backar med kalkgräsmarker, sandblottor och stigar skapade av betesdjur. I förgrunden åkermark utanför naturreservatet.

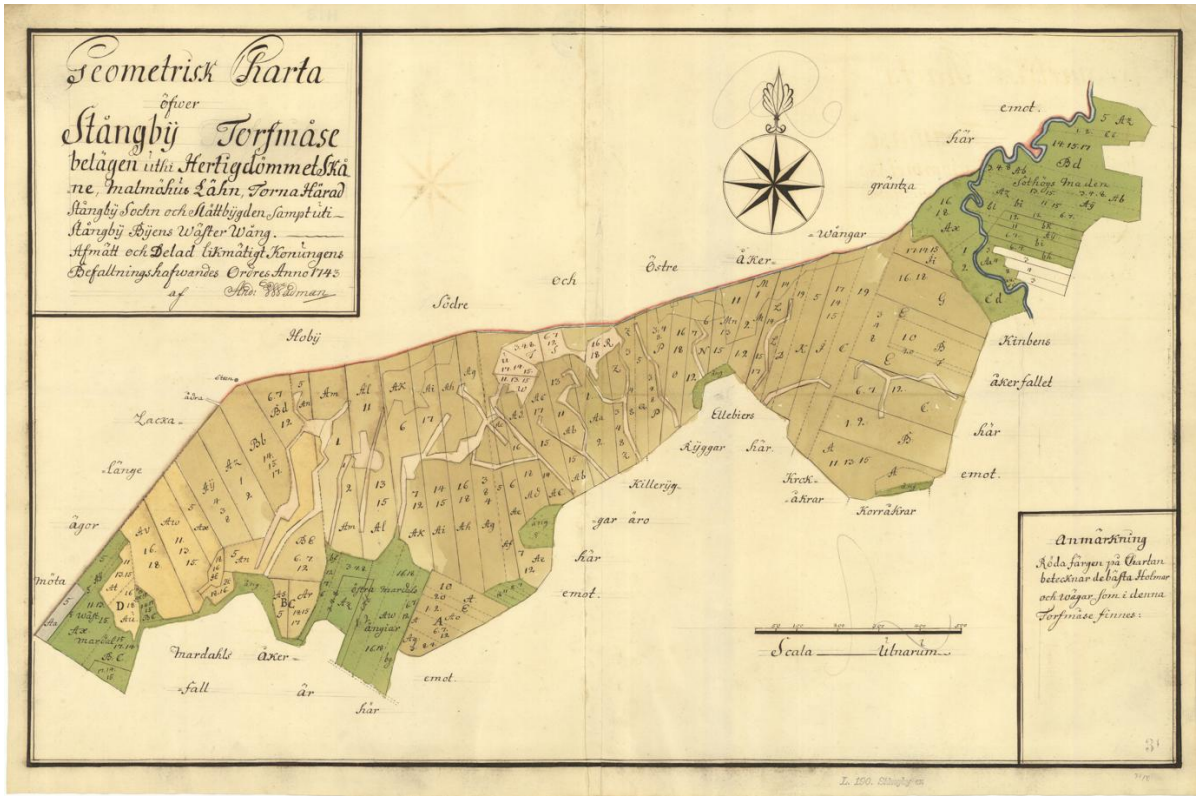
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Naturreservatet ligger i ett område med kulturmiljövärden, Stångby till V Hoby, som beskriver en utveckling av kulturlandskapet från förhistorisk tid till nutid. Viktiga komponenter är bland annat fornlämningarna. Av betydelse för områdets karaktär är landskapets öppenhet. Vid Hoby backar i den norra delen av naturreservatet finns de enda två fornlämningarna och en möjlig fornlämning i reservatet, en av de s.k. Prästahögarna (troligtvis bronsålder), en stenåldersboplats och en by- eller gårdstomt längst i norr. I närheten till naturreservatet finns en hel del registrerade fornlämningar från bl.a. stenåldern.

Torven i Hoby- och Stångby mosse har brutits under lång tid, åtminstone sedan 1700-talet och fram till början av 1900-talet. Torvtäkten var framför allt koncentrerad till den östra och västra delen av mossarna och här förekommer idag värdefulla rikkärr och kalkfuktängar. Täktverksamheten har frilagt underliggande kalkrika jordlager och det har skapats en variation i markförhållanden, vilket har gett upphov till en mångformig kalkkrävande växtlighet. Namnet till trots finns det ingen egentlig mosse i Stångby mosse, däremot finns det flera partier med värdefulla extremrikkärr.

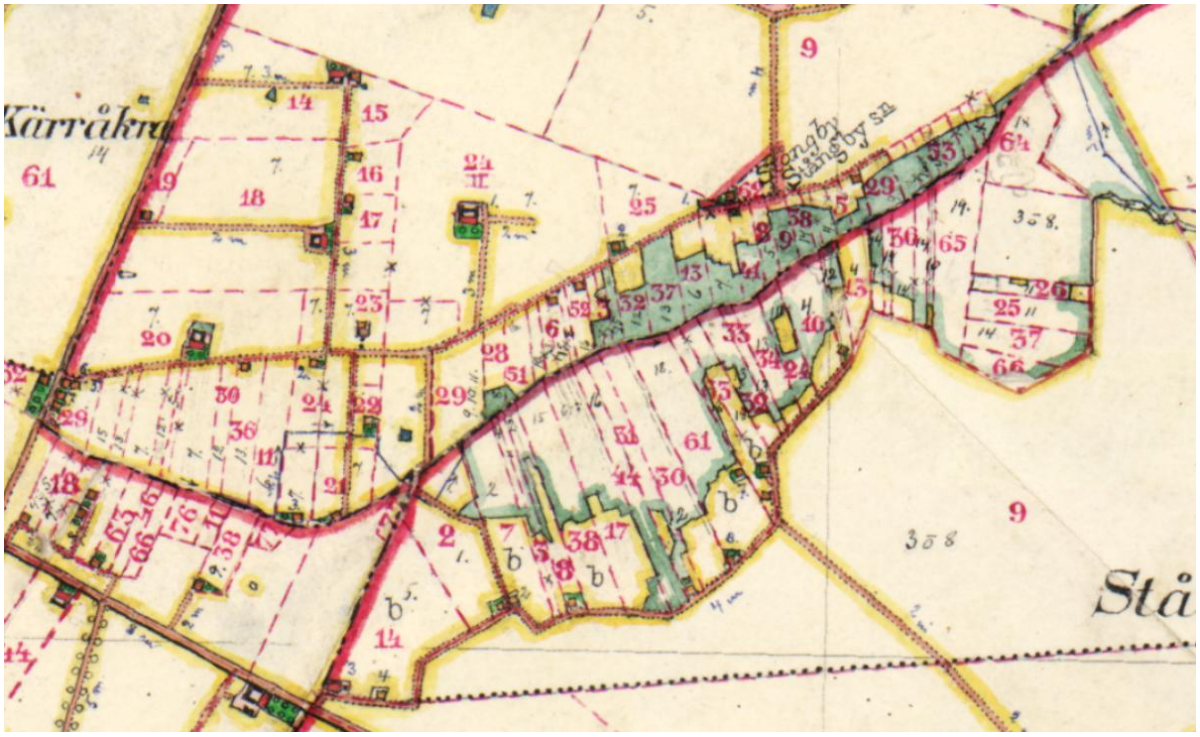
Figur 3. Geometrisk karta över Hoby Mosse (år 1741).

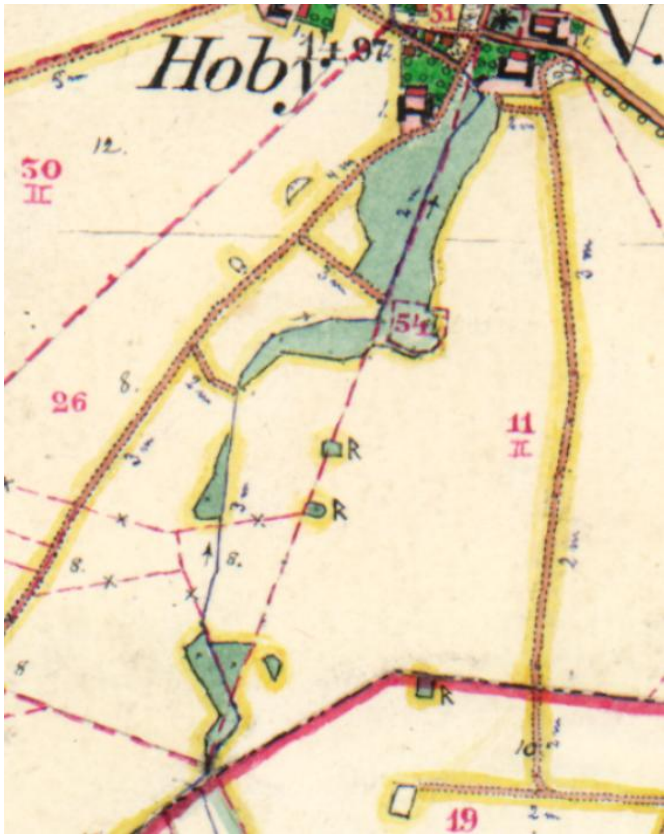
Figur 4. Geometrisk karta över Stångby mosse (år 1743).

Figur 5. Generalstabskartan (år 1865) över naturreservatets område.

Figur 6. Häradsekonomiska kartan (år 1910-15) över Hoby- och Stångby mosse.

Figur 7. Häradskartan (år 1910-15) över Hoby backar.

Fram till 1800-talet utgjordes Stångby mosse (söder om Hobybäcken; även kallad Kättemossen) av en allmänning som splittrades upp på ett flertal markägare. Denna ägoindelning består än idag och dagens fållindelning är anpassad till ägostrukturen. Stångby mosse har en lång tradition som slåtter och/eller betesmark och hyser en värdefull vegetation. Den västra delen av Stångby mosse har i det stora hela varit ohävdad under långa perioder, men i början av 1990-talet hävdades området med slåtter och bete.

2.2.3 Biologi

Naturreservatet domineras av betesmarker, men i den sydvästra delen finns det även en del blandlöv- och ädellövskog. Den sydvästra delen, söder om Hobybäcken, kallas Stångby mosse och här finns de högsta naturvärdena i naturreservatet. De utgörs av rikkärr med mycket höga floravärden, kalkfuktäng samt av svämlövskog. Rikkärren utgörs av typen extremrikkärr, med många rikkärrsarter bland annat orkidéer. Mellan dessa ytor förekommer det sumpskog samt partier rika på vass och salix. Den sydvästra delen norr om Hobybäcken kallas Hoby mosse och består huvudsakligen av fuktig och blöt löv- och ädellövskog, med stora inslag av yngre ask och skogsalm. Den nordöstra delen av reservatet, som kallas Hoby backar, utgörs av intensivt betade gräsmarker av olika typer, till exempel kalkgräsmark, fuktäng och silikatgräsmark med lång

kontinuitet. Hobybäcken är omgrävd och utgör ett dike, liksom flera sträckor av Stångbybäcken, vilken dock även utgörs av sträckor med mer naturlika förhållanden i dalgången genom Hobybackar. I området finns en värdefull fauna, till exempel mindre tåtelsmygare (fjäril), igelkott samt fåglar som björktrast, brun kärrhök, buskskvätta, hämpling, näktergal, och vattenrall. Storsvampen videticka kan också nämnas.

Naturreservatet hyser hotade och ovanliga arter som stor ögontröst (EN), gulyxne (VU), svarttåg (CR; artbestämningen är dock under utredning), kärrpuppsnäcka (VU), smalgrynsnäcka, stjärtmes, tofsvipa (VU), törnskata och fiskarten grönling (NT). Beståndet av gulyxne är ett av de största i Skåne. Det finns åtgärdsprogram för rikkärr, vilket inkluderar gulyxne, samt för stor ögontröst och svarttåg. En annan värdefull livsmiljötyp i detta naturreservat är fuktäng. Totalt har minst 23 rödlistade arter noterats i naturreservatet, varav 14 är hotade och minst 22 arter som är fridlysta har obeserverats i naturreservatet. Delar av området är utpekat som Natura 2000-område med livsmiljötyper som Kalkfuktäng (6411), Rikkärr (7230), Silikatgräsmark (6270) och Svämlövskog (9750/91E0).

2.2.4 Friluftsliv

Närheten till både Lund och Kävlinge gör att Stångby mosse bedöms som ett tätortsnära naturreservat. Stigar finns i området och även en spång genom sumpskogen. Detta gör delar av naturreservatet promenadvänligt, men det är inte tillgänglighetsanpassat för rullstol, barnvagn eller liknande. En mindre parkering inom naturreservatetfinns på norra sidan av själva Stångby mosse, med plats för ett par bilar. Det finns även en liten parkering vid Hoby kyrka, utanför naturreservatet. En informationsskylt om naturreservatet finns vid båda parkeringarna.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

Nedan tas ett antal faktorer upp som kan påverka området negativt, men det är inte en komplett förteckning.

- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckagefrån omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) från annan källa än från betande djur. Stödutfodring av betesdjur eller sambete med gödslade marker.
- För svag eller utebliven hävd som leder till att naturtyper växer igen. Igenväxning påverkar även Natura 2000-arterna smalgrynsnäcka och gulyxne negativt. Även felaktig skötsel kan påverka områdets livsmiljötyper och arter negativt.
- Användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på veterinärens inrådan.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier på de omkringliggande åkrarna.

- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, planteringar, dikesrensning eller dämningar. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Utdikning, dränering och andra ingrepp ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Igenväxning av sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, träd med socklar, hålträd, döda eller döende träd i svämlövskogen. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Eftersom gulyxnen kräver en jämn, kontinuerlig tillgång på vatten är åtgärder som påverkar biotopens hydrologi negativt förödande, det kan gälla till exempel överdämningar och vägdragningar. Även smalgrynsnäckan är känslig för förändringar i den hydrologiska regimen.
- Gulyxnens krav på rätt vattenkemisk sammansättning gör att den, och flera andra rikkärrsarter sannolikt kan slås ut på sikt på grund av av övergödnings- och försurningseffekter.
- Bebyggelse, vägar och annan markexploatering som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve.
- Plockning eller annan exploatering av hotade arter.
- En etablering/ökning av främmande och/eller invasiva arter både på land och i vattendrag.
- Ett förändrat klimat kan leda till att förutsättningarna för bevarande ändras snabbare än beräknat.

3 Övergripande mål och åtgärder

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett landskap med omväxlande naturbetesmarker, fuktängar, rikkärr, naturskogslika svämlövskogar och ädellövskogar, naturlika vattenmiljöer samt de arter som är knutna till dessa livsmiljötyper. Områdets extremrikkärr, rikkärr och de arter som är knutna till dessa miljöer ska ha högsta prioritet. Hydromorfologin ska vara naturlig och det ska inte finnas några avvattnande diken som skapar negativ påverkan. Främmande arter ska inte förekomma om de bedöms vara invasiva eller medföra negativa effekter på den biologiska mångfalden.

Angivna naturtyper och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv samt nationellt fridlysta och rödlistade arter som är knutna till området ska bibehållas och bevarandemålen ska bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för dessa.

Indelningen nedan i olika typer av livsmiljöer utgår ifrån ett ekologiskt och hydrologiskt perspektiv.

Skogen

Med skog avses här Natura 2000-livsmiljötypen svämlövskog (9750, 91E0) samt skog som inte klassats som Natura 2000-livsmiljötyper.

- På lång sikt domineras skogen av gammal flerskiktad naturlik ädellövskog och svämlövskog med naturlig intern dynamik, där död ved skapas genom naturliga processer och föryngring sker spontant. Det finns en kontinuitet av grova och gamla träd och ersättare till dessa. Det finns rikligt med klibbalar med grova socklar.
- Skog och trädmiljöer ska ha en stor variation av ädellövträdslag, ålder och struktur och fältskiktet ska vara välutvecklat. Trädslag ska i första hand utgöras av ask och skogsalm om det är möjligt framöver.
- Det finns gott om stående och liggande död ved i olika nedbrytningsfaser samt hålträd med olika solexponering och av olika trädslag. I ädellövskogen finns även mulm.
- Endast naturligt förekommande trädslag för livsmiljötyperna och för regionen förekommer och främmande arter, inklusive gran, ska inte förekomma.
- Produktionsskogsbruk förekommer inte.
- Näringsstatusen ska vara naturlig och hydromorfologin naturlik.

Betes- och ängsmarker

Med betes- och ängsmarker avses här Natura 2000-livsmiljötyperna silikatgräsmarker, (6270), fuktäng (6410), kalkfuktäng (6411) samt gräsmarker som inte klassats som Natura 2000-livsmiljötyper.

- De hävdgynnade värdena i fält-, träd- och buskskiktet ska bevaras och utvecklas.
- Gräsmarkerna ska domineras av hävdgynnade arter som är typiska för naturbetes- och slåttermarker och de ska hållas fria från igenväxningsvegetation.
- Gräsmarker som ska kunna slåttras, tex fuktiga kalkpåverkade partier hålls helt öppna.
- Betet sker företrädesvis med nötkreatur, men kan även ske med häst om det ger tydlig naturvårdseffekt.
- Arealen fuktäng utökas på bekostnad av trivialare gräsmarker genom hydrologisk restaurering, om det är möjligt.

- Gräsmarker som inte behöver kunna slåttras kan hysa allt ifrån enstaka träd och buskar till förekomst av dungar av träd- och buskar, i första hand av ädellövträd och bärande och blommande träd och buskar. Dungarna hyser även brynmiljöer som är starkt präglade av beteshävd.
- I betesmarkerna förekommer enstaka solitära vidkroniga träd och efterträdare till dessa, av ädellövträdsarter och/eller av bärande trädarter. Det förekommer även hålträd och död ved av olika beskaffenhet.
- Skadlig påverkan av näringstillförsel, stödutfodring och förnaansamling ska inte förekomma.
- Förekomst av vedartad igenväxningsvegetation och konkurrenskraftiga ohävdsarter ska vara ringa.

Våtmarker

Med våtmarker avses här Natura 2000-livsmiljötyperna rikkärr (7230), öppna mossar och kärr (7140) samt våtmarker som inte klassats som Natura 2000-livsmiljötyper.

- Rikkärren ska vara välhävdade, domineras av hävdgynnade arter, vara fria från uppslag av buskar och träd, dock lämnas en måttlig mängd av videbuskage för att gynna landmolluskfaunan. Det ska inte finnas några spår av näringspåverkan.
- Arealen rikkärr ska utvidgas på bekostnad av våtmarker som inte utgör livsmiljötyp genom restaurering och nyskapande.
- Samtliga våtmarkstyper hävdas genom slåtter och/eller bete och är fria från träd och buskar av igenväxningskaraktär som till exempel björk.
- Öppna mossar och kärr ska inte ha mer än 30 % krontäckning av uppvuxna träd.

Vattendrag

- Vattendragen och deras närområden ska ha en naturlik hydromorfologi.
- Växtligheten i strandzonerna är naturlik och vattendragen ska vara fria växtlighet av igenväxningskaraktär som till exempel björkuppslag.
- Områdena och deras närområden ska vara naturliga eller naturlika med avseende på rätning och rensning av vattendrag, näringsbelastning samt ekologiskt funktionella kantzoner och svämzoner. Områdena ska ha naturliga strukturer och en skiftande vattendynamik som skapar en variation av strandmiljöer, vegetation och bottnar. Det ska finnas en naturliknande hydrologisk regim och näringsbelastning.
- Det ska finnas död ved i och intill vattendrag och öppna vattenspeglar samt intill hävdade våtmarker.
- I vattendragen ska det finns slingrande sträckor och strömmande partier om möjligt samt för trakten naturliga bottensubstrat. Beskuggningen ska vara god så att temperaturen i vattnet hålls nere i skog och trädklädd betesmark.

Det finns undantag från föreskrifterna i naturreservatsbeslutet för underhåll av dikningsföretag.

Friluftsliv
Målet är också att bevara och utveckla området som ett rekreations- och friluftsområde.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Förutom de generella riktlinjerna och åtgärderna finns det områdesspecifika sådana vilka redovisas i kapitel 4 under respektive skötselområde.

Inom hela området ska hydromorfologin åtgärdas till naturlikt tillstånd och avvattnande diken och rörledningar ska inte förekomma. Grundvattennivån ska vara hög under större delen av året. Dock behöver man ta hänsyn ett antal undantag i beslutet, bland annat för dikningsföretag. Inom hela området tas främmande arter bort om de bedöms vara invasiva eller medföra negativa effekter på den biologiska mångfalden.

Skog

- Inget produktionsinriktat skogsbruk bedrivs.
- Arter av ädellövträd gynnas, framförallt skogsalm och ask, men även övriga arter av ädellövträd som gynnas av de naturliga förutsättningarna. Klibbal gynnas också.
- Insatser görs för att gynna en förekomst av och sedan en kontinuitet av grova och gamla träd och ersättare till dessa.
- Vid förekomst av gamla, grova, spärrgreniga träd, även solitärträd, och äldre flerstammiga träd som vuxit upp i en ljus miljö, framför allt ek, friställs dessa försiktigt.
- Träd som är senvuxna, krokiga och med olika barkskador sparas vid skötselåtgärder.
- Veteraniseringsåtgärder genomförs för att skapa och efterlikna naturliga strukturer, substrat och mikromiljöer, men inte på skyddsvärda träd eller på träd som kan bli skyddsvärda inom en snar framtid och inte på träd som eventuellt är äldre än 100 år.
- Luckor skapas.
- Alla barrträd, till exempel gran, avverkas och forslas ut ur naturreservatet. Uppvuxna individer av tysklönn, asp och poppel ringbarkas medan yngre individer röjs bort.
- Vid samtliga åtgärder gäller att bestående skador på mark och hydromorfologi ska undvikas.
- Träd eller grenar som utgör fara för friluftslivet eller försvårar framkomligheten kan tas ner och lämnas på plats.

- Träd som fallit över stig/väg/parkering/stenmur/hägnad får flyttas åt sidan. I övrigt lämnas död lövved orörd där den står/faller.

Ängs- och betesmark

- Markerna ska skötas med naturvårdsinriktad betes- eller slåtterhävd för att motverka skadlig ansamling av förna och igenväxning med buskar och träd.
- Det får inte ske någon användning av växtnäringsämnen, kalk, jordförbättringsmedel, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, då dessa påverkar både flora och fauna negativt.
- Vid behov kan tidig vårbränning tillämpas för att får bort gammalt dött växtmaterial.
- Återskapa en mer naturlik hydrologi, vilket gynnar framförallt fuktäng (se vidare nedan i avsnitt ”Våtmarker, vattendrag och diken”.
- Ny- eller återskapa fuktäng om möjligt.
- Möjligheterna att utnyttja EU:s miljöersättning för skötsel av ängs- och betesmarker ska tillvaratas i så stor omfattning som möjligt av markägaren eller betesarrendatorn. Områden där det inte utgår miljöersättning kan Länsstyrelsen hjälpa till att sköta inom ramen för förvaltningen av naturreservatet. Områden som uppbär miljöersättning kan inte skötas med skötselmedel som är avsedda för skötsel av naturreservat eftersom detta innebär dubbelfinansiering vilket inte är tillåtet.

Specifikt för betesmark

- Stödutfodring bör endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning eftersom detta har en indirekt näringspåverkan på vegetationen.
- Sambete med gödslade marker får inte ske då detta kan medföra en indirekt näringspåverkan på marken.
- Betesperiod, djurtäthet och djurslag bör anpassas till de naturvärden som finns på marken vilket är särskilt viktigt i livsmiljötyper, som till exempel fuktäng, kalkfuktäng och kalkgräsmark. Bete bör ske med nötkreatur, men kan även ske med häst om naturvårdseffekten är tydlig. Fårbete bör undvikas då de betar selektivt, vilket på sikt leder till en utarmning av floran, men kan användas som en restaureringsåtgärd för att få bukt med igenväxningsvegetation.
- För att gynna örter, insekter, fladdermöss och fåglar är det bra om betet senareläggs på vissa områden så att det finns tillgång till ett blommande fältskikt under en stor del av vegetations- och betesperioden.
- Eventuell fållindelning för att fördela betestrycket jämnt eller för att undanta känsliga områden kan vara en fördel och bör tillämpas vid behov. Betestrycket ska vara av tillräcklig omfattning för att förhindra igenväxning och för att långsiktigt bibehålla områdets hävdberoende vegetationstyper.

- Rator kan hållas efter genom putsning av betesmark där detta är möjligt med hänsyn till markens bärighet.
- Betesfredning genomförs vid behov.

Våtmarker, vattendrag och diken

Rikkärr
Arealen rikkärr ny- eller återskapas till exempel genom att schakta av översta jordlagret för att komma ner i kalkhaltig mineraljord. I övrigt gäller även det som står ovan i avsnitt 3.2 under ” Ängs- och betesmark ” och ”Specifikt för betesmark”.

Hydrologi
Det behöver göras en hydromorfologisk utredning, med åtgärdsförslag för att återfå mer naturlik hydromorfologi i området. Till exempel restaurera vattendrag (inklusive att återställa diken och kulvertar) och våtmarker. Övriga livsmiljöer som gynnas av hydromorfologiska restaureringar är rikkärr, alsumpskog, svämlövskog samt öppen mosse. Det skulle vara värdefullt med en inventering av bottenfauna i vattendragen, särskilt i sträckor som inte är omgrävda.

Vid restaurering återskapas naturlika förhållanden, både i och omkring vattendrag eller våtmark, vilket till exempel innebär naturlika flödesvariationer, vattennivåer, substrat, strukturer och funktioner. Det är viktigt att undvika att skapa framtida skötselbehov av vattendragen. Naturliga material från närområdet ska användas.

Det finns undantag från föreskrifterna i naturreservatsbeslutet för underhåll av dikningsföretag.

Död ved

- Mängden och mångfalden av död ved ökas i till exempel skog, bryn, betesmark, sötvattensmiljö och i trädkronor på levande träd.
- All död lövved som framkommer naturligt eller efter att åtgärder utförts lämnas inom naturreservatet, men om mängden död ved överstiger 30 m3/ha kan man ta ut ris och klenved. Grenar och kvistar av ek och hassel samt ekved lämnas i solexponerade lägen för att gynna insektsfaunan.
- Om veden som lämnas orsakar olägenheter, t.ex. för friluftslivet, kan den flyttas så långt det bedöms som nödvändigt.
- I anslutning till bebyggelse och fornlämningar bör ris avlägsnas. Grov död ved sparas på plats eller flyttas undan så långt det behövs med avseende på fornlämningen.

Friluftsliv
För att öka områdets upplevelsevärde för besökarna ska områdets kulturhistoriskt värdefulla miljöer tillvaratas och hållas fria från igenväxning. Friluftslivet ska gynnas och markerade leder, skyltar, parkering och eventuella bänkar med bord, ska underhållas och anpassas efter besökstrycket.

3.3 Forn- och kulturmiljövård

Naturreservatet berörs av 2 registrerade fornlämningar i form av en boplats och en hög.

Tabell 2. Tabellen visar en översikt av fornlämningar i området, deras benämning (lämningsnummer) enligt Riksantikvarieämbetet (RAÄ), typ av fornlämning samt i vilket skötselområde de är lokaliserade.

Lämningsnummer	Typ av kulturhistorisk lämning	Skötselområde
L1988:3394	Boplats	1.3
L1988:3955	Hög	1.3

Fornlämningarnas lokalisering framgår av bilaga A.

Vid ingrepp i och invid fornlämning krävs tillstånd enligt kulturmiljölagen 2 kap 1989:850; samråd ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet innan åtgärd påbörjas. Det gäller exempelvis vid grävning. I samband med avverkning av träd och utkörning av virke som berör fornlämning krävs samråd eftersom det finns risk för skada på fornlämning. Röjningsavfall får inte läggas på eller invid fornlämning. Samråd krävs också vid anläggande av friluftsanläggningar inom fornlämning.

3.4 Konsekvenser av klimatförändringar

Klimatförändringar kan påverka områdets värden och skötsel negativt genom:

- Ökad igenväxningstakt i betesmarker.
- Problem för betesdjuren med långvarig hetta och torka, samt med sjukdomar och andra svårigheter på grund av för blöt mark.
- Ökad mängd trädsjukdomar, genom svamp och insektsangrepp på lövträd och skyddsvärda träd.
- Genom ökat uppslag av bok så kan skuggning och försurning av jorden öka.
- Ökning av främmande och/eller invasiva arter som kan konkurrera ut inhemsk flora och fauna både på land och i vattendrag.

- Snabbare förfall av friluftsanordningar på grund av ökade stormar och mer nederbörd som sliter på anordningar och kan leda till bristande säkerhet.

Nedan listas eventuella problem orsakade av klimatförändringar, samt förslag på skötselåtgärder för att motverka respektive problem:

- *Igenväxning*: röjning, slåtter, betesputsning, bränning, förlängd betessäsong, fler betesdjur samt efterbete.
- *Problem för betesdjur*: säkrad dricksvattenförsörjning, solskyddade miljöer, betesplanering/fållindelning, härdiga raser, kompletterande skötsel (röjning, slåtter, bränning).
- *Trädsjukdomar*: gynnande och nyplanterande av efterträdare, fler trädslag (resistenta sorter av inhemska trädslag, gärna lokalt material), handlingsplan för eventuell smitta.
- *Skuggning och försurning av jorden*: hålla efter bok genom slyröjning och avverkning efter behov.
- *Främmande och/eller invasiva arter*: gynnande av inhemska arter, bekämpning av oönskade arter.
- *Friluftsanordningar*: användning av tåliga material, täta kontroller och underhåll.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Naturreservatet har delats in i fem olika skötselområden med tillhörande delområden utifrån markanvändning eller skötselinriktning som ska genomföras (Bilaga B; för vattendrag se Bilaga A och D).

- Skötselområde 1 – Betesmark och/eller slåttermark
- Skötselområde 2 – Skog
- Skötselområde 3 – Åkermark
- Skötselområde 4 – Övrig mark
- Skötselområde 5 – Vattendrag och diken

4.1 Skötselområde 1 – Betesmark och eller slåttermark

Delområde	Markslag	Livsmiljötyp
1.1	Naturbetesmark	Utvecklas mot Rikkärr (7230), Fuktäng (6410) och silikatgräsmark (6270)
1.2	Extremrikkärr och kalk-fuktäng	Rikkärr (7230), Fuktäng (6410)
1.3	Öppen naturbetesmark	Fuktäng (6410), Kalkgräsmark (6210) och Silikatgräsmark (6270)

Delområde 1.1

Beskrivning

Området utgörs av friska till blöta betesmarker i reservatets sydvästliga del, väster om den största rikkärrsytan, och en mycket liten areal av livsmiljötyp, Öppna mossar och kärr (7140), finns i områdets centrala norra del. Enstaka ytor slåttras emellanåt. Markerna har bitvis svag hävd med några buskrika partier, de är ganska näringspåverkade och saknar en finare flora. Det finns dock enstaka förekomst av majviva, men i övrigt växer här mer triviala arter som svalört, tusensköna, luktviol, nejlikrot, hesperis, älggräs och vass. I området finns även enstaka fågelbär. Uppslag av klibbal breder ut sig in i betesmarken på flera ställen. De norra delarna är väldigt blöta och slåttras någon gång om året då det är möjligt. Utmed delområdets norra gräns rinner den utdikade Hobybäcken från väster mot öst. Här finns även diken som löper genom området och är kantade med mycket hagtorn, vass och brännässlor. I den östra delen finns ett område som stått ohävdat en period. Den invasiva arten jätteloka är noterad inom området. Här finns också tydliga skador från vildsvin.

Figur 8. Fuktiga till blöta betes- eller slåttermarker med vattensamlingar och till exempel majviva.

Bevarandemål utöver de som anges i avsnitt 3.1
Rikkärr (7230) och fuktängar (6410) återskapas. Området bevaras som mestadels öppen betesmark och/eller slåttermark. Arealen Öppna mossar och kärr (7140) bibehålls eller ökar. Det kan förekomma solitära träd och enstaka små partier av träd och rikligt blommande och bärande buskar (<30%). Träden ska utgöras av i prioriterade ordning ask och skogsalm om det är möjligt framöver, andra ädellöv och rikligt blommande eller bärande trädarter. Regelbunden hävd genom bete ska påverka området och kompletteras med slåtter när skötseln kräver det. Vassen i torrare partier hålls tillbaka. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel eller sambete med gödslad mark ska förekomma. Stödutfodring av betesdjur ska inte ske, men det finns undantag enligt föreskrifterna i reservatsbeslutet. Krontäckningen av träd och buskar ska kunna variera mellan öppet och mer slutet. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Förekommande kärlväxter ska ha en möjlighet att blomma och sätta frö.

Skötselåtgärder utöver de som anges i avsnitt 3.2

Restaureringsåtgärder:

- Om möjligt återskapa Rikkärr (7230) och Fuktängar (6410), och då kan en lämplig metod var att schakta bort de översta jordlagren för att blottlägga kalkhaltig mineraljord.
- Gran ska avverkas och forslas ut ur naturreservatet.
- Eventuell tysklönn ska röjas bort eller ringbarkas.
- Nya stängsel ska sättas upp om det saknas i den ohävdade delen och ses över i övrigt.
- Jättelokan ska röjas bort.
- Vid behov kan en kreatursbro anläggas över Hobybäcken, i den nordvästra delen av området.

Löpande skötsel:

- Årligt bete som kompletteras med slåtter om behov föreligger. Avslaget material ska tas bort inom sju dagar.
- Underhållsröjning, vid behov, för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdsarter.
- Underhållsbränning, vid behov, för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdsarter.
- Inom dikningsföretagen får diken röjas på igenväxningsvegetation, dock ska en del hagtorn sparas för att gynna fåglar och insekter.

När det gäller skötsel på fastigheten Stångby 18:10 (se naturreservatsbeslutet bilaga 3a och 3b) i detta delområde så vill nuvarande markägare att berörd fastighet hävdas med slåtter och inte bete. Det kan behövas alternativa slåttermetoder, till exempel tidigare slåtter och mer frekvent slåtter, på grund av att markerna på fastigheten är blöta och tillväxten av bladvass är kraftig.

Delområde 1.2

Beskrivning
Delområdet utgörs av flera olika områden vilka ligger i själva Stångby mosse och består av rikkärr och fuktängar och de klassas som Natura 2000-livsmiljötyperna Rikkärr (7230) och Fuktäng (6410). Rikkärren utgör så kallade extremrikkärr och är uppdelade i ett östligt större område och fem små områden som ligger längst i väster av naturreservatet. Det östra området utgör ett mycket större och dessutom sammanhängande område jämfört med de fem små områdena längst i väster. Extremrikkärrsytorna är topogena och domineras av vass samt späd skorpionmossa i bottenskiktet. I dessa två livsmiljötyper finns en mycket skyddsvärd och unik flora bestående av bland annat stor ögontröst (EN), svarttåg (CR; artbestämningen är dock under utredning), gulyxne (VU), majviva (NT), småvänderot (VU), tätört, tvåblad, ängsnycklar, darrgräs, gräsull, honungsblomster (VU), kärrknipprot, kärrspira, näbbstarr samt slåtterblomma. När det gäller mossor så växer här kalkkällmossa och kamtuffmossa, vilka indikerar att området är källpåverkat, samt även kalklungmossa. Det finns gott om blekeutfällning och i de blötaste partierna finns kalkinlagrade kransalger.

De fem små ytorna längst i väster består av flera små svackor med fina mindre extremrikkärrsytor utspridda i en betesmark, bitvis med täta vasspartier. Den västra delen är inte lika artrik som den östra. De exklusiva arterna som gulyxne, stor ögontröst och honungsblomster saknas, men i övrigt är artsammansättningen mycket likartad.

Natura 2000-arten smalgrynsnäcka (1014) finns i detta delområde. Tidigare har även Natura 2000-arten kalkkärrgrynsnäcka (1013) funnits, men den hittades inte i den senaste inventeringen från år 2006. För arten stor ögontröst finns det ett eget åtgärdsprogram. Gulyxne ingår i åtgärdsprogrammet för rikkärr samt är en Natura 2000-art (1903). År 2019 noterades ÅGP-arten svarttåg i området.

Den östra delen hävdas genom bete med kompletterande slåtter. Den västra delen har svagare hävd med bete och enstaka slåtterinsatser. Hydrologin påverkas negativt av diken i området och av den utdikade Hobybäcken precis norr om området.

Figur 9. Rikkärr ses längst bort i bilden i det öppna området och kalkgräsmark hitom rikkärret.

Figur 10. En central del av rikkärret med kalkfuktäng i den högra delen av bilden.

Figur 11. Rikkärret där en del nyligen har slåttrats.

Bevarandemål utöver de som anges i avsnitt 3.1
Området ska bevaras som öppna rikkärr med omgivande fuktängar. Arealen av livsmiljötyperna Rikkärr (7230) och Fuktäng (6410) ökar på bekostnad av arealer utanför livsmiljötyper, i andra skötselområden. Regelbunden hävd genom slåtter och bete ske så att en hävdgynnad flora typisk för dessa livsmiljötyper gynnas. Trampskador får endast förekomma i mindre omfattning. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) eller igenväxningsvegetation ska finnas vid vegetationsperiodens slut. Näringsstatusen ska vara naturlig. Kärren ska vara naturligt näringsfattiga. Kärrens hydrologi ska vara ostörd eller utvecklad mot ännu mer naturlika förhållanden. Det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Rikkärrens hydrokemi ska inte vara starkt påverkad av mänskliga ingrepp och/eller övergödning. ÅGP-arterna gulyxne och stor ögontröst och även honungsblomster ska ha livskraftiga populationer. Förekommande kärlväxter ska ha en möjlighet att blomma och sätta frö.

Skötselåtgärder utöver de som anges i avsnitt 3.2
Restaureringsåtgärder:

- Ytor med kraftiga bestånd av vass ska åtgärdas för att försvaga vassbestånden, till exempel genom tidigare slåtter, mer frekvent slåtter eller genom bränning
- Nya stängsel ska sättas upp om det saknas i den ohävdade delen och ses över i övrigt.
- Minska avvattningen av mossen. Genomföra en hydromorfologisk utredning och restaurering enligt utredningen, för att nå bevarandemålen för hydromorfologi.

Man behöver beakta näringspåverkan av översvämmande vatten samt möjligheter att beta området.
- I den mån det är möjligt, utreda vad som orsakat minskningen på lokalen av honungsblomster , vilka åtgärder som är lämpliga, samt genomföra dessa. Detta gäller även gulyxne och stor ögontröst om dessa också minskar.

Löpande skötsel:

- Slåtter i första hand och avslagen växtlighet ska forslas bort. Efterbete där det är möjligt, dock ej i de blötaste partierna. Om möjligt ta hänsyn till variationer i markens beskaffenhet och floraförekomst vid slåttern.
- Årligt bete i övrigt, helst med nötkreatur, men bete kan även ske med häst om naturvårdseffekten är tydlig. Sambete med olika djurslag kan också vara gynnsamt.
- Betestrycket behöver kontrolleras i den östra delen, så att det inte blir för hårt eller för tidigt, eftersom stor ögontröst och gulyxne då kan missgynnas.
- Underhållsröjning vid behov för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdsarter. Dock sparas videbuskage i måttlig mängd för att gynna landmollusker.
- Bränning får endast ske i restaureringssyfte och inte som ersättning för slåtter.
- Spridning av de arter som bara finns på en begränsad yta till fler lämpliga områden. Detta för att göra populationerna mindre sårbara.
- Årlig uppföljning av stor ögontröst och gulyxne.
- Om populationen av stor ögontröst blir tillräckligt stor och livskraftig ska frön kunna tas för spridning till andra områden, som t.ex. naturreservatet Stora Harrie mosse. Dock krävs dispens för detta.

Delområde 1.3

Beskrivning
Skötselområdet består av en del i norr kallad Hoby backar och en del i söder inom själva Stångby mosse.

Hoby backar
Den norra delen av område 1.3, Hoby backar, består av betade gräsmarker i en dalgång kring Stångbybäcken. Mitt i området precis öster om bäcken i en brant som vetter mot sydväst, finns skärningar med branta ytor med blottad sand och grus och i sluttningarna bildar betesdjurens stigar terasser. Det finns även en del sandblottor utanför sluttningarna. Utmed bäcken växer klibbal, vilka längst i söder är äldre och flerstammiga. Det finns enstaka frivuxna träd, till exempel en grov ihålig oxel i sydväst, och i övrigt förekommer enstaka ask, fågelbär och salix. Området är intenstivt betat förutom i den allra sydligaste delen väster om ån, där betesmarkerna har svagare hävd och har en

mycket riklig förekomst av bland annat uppvuxna hagtornsbuskar. Betesdjur utgörs vid inventeringstillfället av hästar.

Figur 12. Hoby backar, södra delen, med fuktiga till blöta betesmarker och silikatgräsmark i den högra delen av bilden.

Figur 13. Hoby backar, mellersta delen, med fuktiga betesmarker, silikatgräsmarker samt Stångbybäcken.

Figur 14. Hoby backar, norra delen, med branta backar med kalkgräsmarker,
stigar skapade av betesdjur samt i förgrunden åkermark som ligger utanför naturreservatet.

Östligaste delen av själva Stångby mosse

Området består av de öppna betesmarkerna söder och öster om den stora rikkärrsytan, skötselområde 1.2, samt ett litet parti med träd, salix, längst i öster längs Stångby-bäcken. Området är välhävdat och helt öppet och utgörs av kultiverad betesmark.

Figur 35. Öppen kultiverad betesmark öster om det stora rikkärrsområdet
(skötselområde 1.2).

Livsmiljötyper och arter
Här förekommer livsmiljötyperna Fuktäng (6410), Kalkgräsmark (6210) och Silikatgräsmark (6270). Ytan öster om rikkärret är flack, ganska näringspåverkad och floran är trivial med arter som till exempel bäckveronika, hampdån och råttsvans. Hoby backar är, bortsett från extremrikkärren, reservatets finaste del som utgörs främst av torrängar med inslag av fuktängar. I slänterna har betesdjuren bildat karakteristiska trappstegsliknande avsatser. I Hoby backar finns arter som hedblomster (VU), revig blodrot (VU), fågelarv (NT), grusbräcka, blekarv, vårförgätmigej, darrgräs, jordtistel (NT), sommarfibbla (NT), gulmåra, röllika och åkervädd. Genom området rinner Stångbybäcken där det bl.a. växer blåtåg. Rovfåglar som duvhök (NT), ormvråk, röd glada och tornfalk födosöker över backarna.

Bevarandemål utöver de som anges i avsnitt 3.1
Området ska utgöras av öppen betesmark. Arealen av livsmiljötyperna Fuktäng (6410), Kalkgräsmark (6210) och Silikatgräsmark (6270) har ökat på bekostnad av arealen utanför nuvarande livsmiljötyper. Enstaka solitärträd eller små dungar får förekomma. Regelbunden hävd genom bete, dock ej för hårt betestryck, ska påverka området och kompletteras med slåtter när skötseln kräver det. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter för förekommande livsmiljötyper samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive stödutfodring av betesdjur och sambete med gödslad mark, ska förekomma. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Förekommande kärlväxter ska ha en möjlighet att blomma och sätta frö.

Skötselåtgärder utöver de som anges i avsnitt 3.2
Restaureringsåtgärder:

- Inga.

Löpande skötsel:

- Årligt bete.
- Underhållsröjning, vid behov, för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdsarter.
- Underhållsbränning, vid behov, för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdsarter.

4.2 Skötselområde 2 – Skog

Delområde	Markslag	Livsmiljötyp
2.1	Frisk till blöt löv- och ädellövskog	Utvecklas mot svämlövskog och ädellövskog
2.2	Fuktig till blöt lövskog	Utvecklas mot lövsumpskog och svämlövskog

Beskrivning
Skötselområdet utgörs av ett sammanhängande skogsområde men där det söder om Hobybäcken även finns en del öppna partier. Skogen är relativt ung nästan helt utan gamla eller grova träd och mängden död ved är liten. Hela området är rikt på fåglar med arter som björktrast (NT), blåmes, bofink, domherre, gransångare, gråsiska, grönfink (EN), grönsiska, gärdsmyg, härmsångare, järnsparv, kungsfågel, kärrsångare, lövsångare, rapphöna (NT), rödhake, rödvingetrast (NT), stare (VU), steglits, stenknäck, större hackspett, talgoxe, vattenrall och ärtsångare (NT).

Delområde 2.1
Området ligger norr om Hobybäcken, kallas Hoby mosse och består av frisk till blöt löv- och ädellövskog som tidigare varit betes- och slåttermark, men som idag är helt igenväxt. Området är basnäringsrikt och de dominerande trädslagen är yngre skogsalm (EN) och ask (EN) samt klibbal och björk. Det finns även enstaka asp, hägg och sälg. Den största brösthöjdsdiametern på skogsalm och ask är 15-20 cm. I buskskiktet växer benved, hagtorn, olvon, vinbär och en del salixarter. I fältskiktet finner man arter som humleblomster, hampflockel, storrams och träjon. Det finns enstaka vattenspeglar, vilka utgör rester av torvgravar sedan tidigare torvbrytning.

Figur 16. Sumpskog som domineras av klibbal samt svämlövskog som domineras av ung alm och ask samt björk.

Delområde 2.2

Området ligger söder om Hobybäcken, kallas Stångby mosse och består av fuktig till blöt lövskog med enstaka ädellövträd. Detta området har en mycket tydligare prägel av att vara en igenvuxen betes- och slåttermark. Det finns dock några mer öppna partier. Växtligheten är i stort mindre basnäringskrävande än norr om Hobybäcken, men det kan finnas mindre partier av frilagda underliggande kalklager med kalkgynnad flora. I trädskiktet dominerar björk men inslag av enstaka hästkastanj, poppel och tysklönn. I buskkiktet dominerar salixarter men andra arter är brakved, fläder och rosarter.

Figur 17. Fuktig till blöt lövskog.

Figur 18. Fuktig till blöt lövskog.

Bevarandemål utöver de som nämns i avsnitt 3.1
Skogen och övriga träd ska primärt bestå av ädellövträd, i första hand av skogsalm och ask, och sekundärt bestå av klibbalskog. Även en del björk kan förekomma i delområde 2.2. Varken avvattnande eller tillrinnande diken som har en negativ påverkan på skogen ska finnas. Skogsmarkens hydrologi ska inte påverkas av markavvattning.I delområde 2.2 ska solexponerade, varma och vindskyddade miljöer ska utgöra ett inslag i skogen genom en variation mellan täta respektive glest beskogade delar och bryn. Om möjligt så återskapas öppet rikkärr i den allra östligaste delen av område 2.2, vilket ligger precis öster om det öppna rikkärrsområdet i delområde 1.2.

Skötselåtgärder utöver de som anges i avsnitt 3.2
Restaureringsåtgärder:

- Söder om Hobybäcken görs åtgärder för att gynna klibbal och ädellövträd, på bekostnad av andra lövträd.
- Uppvuxna träd av tysklönn och poppel ska ringbarkas och uppslag avverkas.
- All jättebalsamin ska röjas bort.
- Om möjligt återskapa öppet rikkärr i den allra östligaste delen av delområde 2.2.

Löpande skötsel:

- Klibbal och ädellövträd, främst skogsalm och ask, gynnas.

4.3 Skötselområde 3 – Åkermark

Delområde	Markslag	Livsmiljötyp
3	Åker	-

Beskrivning
Området består av reservatets åkermark beläget i den västra delen av reservatet. Det finns undantag i reservatsbeslutet för att bedriva åkerbruk i vissa områden.

Bevarandemål utöver de som anges i avsnitt 3.1
Arealen åkermark får minska till fördel för slåtteräng, betesmark eller våtmark. En bård av ängsflora eller hagmarksflora bör rama in åkermark, särskilt mot skötselområde 1.4, hävdad gräsmark i väster, och mot skötselområde 2, skogen.

Skötselåtgärder utöver de som anges i avsnitt 3.2
Restaureringsåtgärder:

- Om möjligt etablera ängs- och hagmarksflora i kanterna av den största åkern, mot skötselområde 1.4, hävdad gräsmark i väster, och mot skötselområde 2, skog i söder.
- Om det finns intresse från fastighetsägaren kan ängs- eller betesmark etableras på åkermarken.

Löpande skötsel:

- Årligt åkerbruk, alt. slåtter eller bete. Vid slåtter ska det avslagna materialet tas bort.

4.4 Skötselområde 4 – Övrig mark

Del-område	Markslag	Livsmiljötyp
4.1	Trädgårdsodling/slåtter/bete med undantag från föreskrifter	-
4.2	Betes- och /eller slåttermark med undantag från föreskrifter	-
4.3	Betes- och /eller slåttermark med undantag från föreskrifter	-
4.4	Trädgårdsodling/slåtter/bete med undantag från föreskrifter	-
4.5	Betes- och /eller slåttermark med undantag från föreskrifter	-
4.6	Parkering till naturreservatet	-
Livsmiljötyp: Delområdena 1-5 utvecklas mot slåttermark, betesmark eller trädklädd betesmark.		

Beskrivning
Dessa områden består av olika typer av gräsmarker med varierande förekomst av träd och buskar. I delområdena 1-5 får trädgårdsskötsel förekomma i varierande utsträckning då det finns undantag från föreskrifterna för det i naturreservatsbeslutet.

Bevarandemål utöver de som anges i avsnitt 3.1
I de fall då fastighetsägaren inte vill använda undantagen från föreskrifter i naturreservatsbeslutet är målen för delområdena 1-5 betesmark, slåtteräng eller trädklädd betesmark. Parkeringen bevaras som gräsmark med parkering.

Skötselåtgärder utöver de som anges i avsnitt 3.2
Restaureringsåtgärder och löpande skötsel genomförs i delområdena 1-5 i enlighet med undantagen från föreskrifter i reservatsbeslutet, så länge fastighetsägaren vill tillämpa undantaget.

Restaureringsåtgärder:

Om en markägare inte vill tillämpa undantagen från föreskrifterna restaureras delområdena 1-5 till betesmark, slåtteräng respektive trädklädd gräsmark.

Inplantering eller insådd av inhemska arter med lokalt material, vilka är knutna till biotoperna i naturreservatet, görs efter överenskommelse med fastighetsägaren i delområde 1-4.

Naturvårdsåtgärder för att gynna utveckling av ett blommande fältskikt och av blommande och bärande buskar och ädellövträd alternativt av hävdad gräsmark görs efter överenskommelse med fastighetsägaren i delområde 1-4.

Löpande skötsel:

Görs i enlighet med undantag från föreskrifter i reservatsbeslutet, så länge fastighetsägaren vill tillämpa undantagen i reservatsbeslutet. När fastighetsägaren inte vill tillämpa undantagen så genomförs nedanstående.

- Årlig slåtter och eller årligt bete. Vid slåtter ska avslaget material forslas bort.
- Underhållsröjning för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdsarter.
- Gynna utveckling av gamla, grova och vidkroniga träd samt se till att efterträdare till dessa finns, att de är frihuggna och finns i nära anslutning till befintliga vidkroniga gamla träd.
- Allmänt underhåll av parkeringsplatsen.

4.5 Skötselområde 5 – vattendrag och diken

Delområde	Markslag	Livsmiljötyp
5.1	Vattendrag	Utvecklas mot mindre vattendrag (3206)
5.2	Vattendrag	Utvecklas mot mindre vattendrag (3206)
5.3	Diken	-

Beskrivning
Det finns två vattendrag i naturreservatet och Hobybäcken rinner in i reservatet i den sydvästligaste delen och österut fram till sammanflödet med Stångbybäcken, som rinner in i reservatet i den allra östligaste delen av Stångby mosse och rinner norrut vidare genom Hoby backar (se bilaga A och D). De ingår båda i markavvattnings (diknings-) företag och båtnadsområdena är relativt stora kring Hobybäcken.

Delområde 5.1 Hobybäcken
Hobybäcken inom naturreservatet är rak, utdikad och omgrävd. Djupet i bäcken är mycket grovt uppskattat 1,5 meter och medelbredden är ungefär 1,7 meter. Kanterna är mycket branta. Bäcken är helt beskuggad, omges av skog ända fram till brinken och det finns en del äldre träd alldeles intill vattenfåran, varav några står i nere i strandkanten. Det finns mycket sparsamt med död ved i bäcken. Det förekommer en del vattenväxter av olika arter. Längs bäcken vid delområde 2.1 är den invasiva arten jättebalsamin noterad.

Figur 19. Hobybäcken, som är omgrävd.

Delområde 5.2 Stångbybäcken

Stångbybäcken är klassificerad som vattenförekomst, vilken har måttlig ekologisk status enligt Vattenmyndighetens statusklassificering 2022-2027. Den är mer naturlik på vissa sträckor, där den meandrar, har mer naturlik konnektivitet, morfologi och hydrologi samt hyser en mer artrik växtlighet. Vattnet är vid inventeringstillfället helt klart och bottnarna består på många sträckor av grus och sand utan pålagring av fina partiklar. Det finns dock en del förekomster av fintrådiga vattenväxter. Uppvuxna träd intill bäcken finns längst i söder av Hoby backar, där det finns lite äldre flerstammiga klibbalar, enstaka träd längst i norr, samt längs den allra sydligaste sträckan av Stångbybäcken. I övrigt finns yngre träd bitvis, mest klibbal och många är betespåverkade. På en sträcka på 300 m längst i norr förekommer rikligt med igenväxningsvegetation. I den södra delen av Hoby backar finns en överfart över bäcken och den utgörs av en stor kulvert. Den sydligaste sträckan, i Stångby mosse, är helt öppen och kraftigt igenvuxen med gräs och örter, till exempel vass och tåg. Dock finns enstaka träd av salix allra längs i söder.

Figur 20. Stångbybäcken öster om det stora rikkärrsområdet (skötselområde 1.2).

Figur 21. Stångbybäcken, nordöst om det stora rikkärrsområdet (skötselområde 1.2).

Figur 22. Stångbybäcken i södra delen av Hoby backar.

Bevarandemål utöver de som anges i avsnitt 3.1

Vattendragen och deras närområden ska vara naturliga eller naturlika med avseende på till exempel rätning och rensning av vattendrag, näringsbelastning samt fungerande svämzoner. Vattendragen ska ha naturliga strukturer och en skiftande vattendynamik som skapar en variation av strandmiljöer, vegetation och bottnar. Det ska finnas en naturliknande hydrologisk regim. Det ska finnas död ved i och intill sjöar, vattendrag och öppna vattenspeglar samt intill hävdade våtmarker. Det ska finnas slingrande sträckor, om möjligt strömmande vatten samt substrat som är naturliga för trakten i och intill vattnet. Det finns undantag i reservatsbeslutet för underhåll av dikningsföretag. Om det är möjligt vore det mycket bra att upphäva dikningsföretagen i naturreservatet.

Skötselåtgärder utöver de som anges i avsnitt 3.2

Restaureringsåtgärder:

- Genomföra en hydromorfologisk utredning som innefattar förslag på fysiska åtgärder och därefter restaura enligt utredningen, för att nå bevarandemålen för hydromorfologi. Sannolikt behöver man restaurera omgrävda bäckar, diken, kulverterade vattendrag för att återskapa till exempel naturlika flödesvariationer, vattennivåer, substrat, strukturer och funktioner.
- Ersätta kulvertar med broar.
- Lägga igen diken.
- Näringstillförsel till området behöver minimeras.

Löpande skötsel:

- Ta bort jättebalsamin.

5 Friluftsliv

Stångby mosse ligger ca 3 km norr om Lund och ca 1,7 km sydost om Kävlinge, vilket gör det till ett tätortsnära reservat. Det går utmärkt att ta sig till reservatet både med bil, cykel och till fots. En mindre parkering inom naturreservatetfinns på norra sidan av själva Stångby mosse, med plats för ett par bilar. Det finns även en liten parkering vid Hoby kyrka, utanför naturreservatet. En informationsskylt om naturreservatet finns vid båda parkeringarna.

Åtgärder för friluftslivsanordningar presenteras i tabell 3 och dess lokalisering i bilaga A. I den västra delen finns en stig som bitvis utgörs av en upphöjd spång som leder besökarna torrskodda genom fuktiga skogsmarker. Det finns en upptrampad stig utmed Stångbybäckens norra sida, i delområde 2.1.

Figur 23. Anläggningar för friluftslivet, naturreservatsskylt, grind och stig, söder om skötselområde 2.2.

Mål

- Det ska finnas minst två informationsskyltar om naturreservatet, se bilaga A.
- Det ska finnas en iordningställd mindre parkeringsplats inom naturreservatet, samt en parkering vid Västra Hoby kyrka, se bilaga A.
- Det ska finnas gränsmarkering enligt Naturvårdsverkets anvisningar så att naturreservatets gräns framträder tydligt i terrängen.

Åtgärder

- Informationsskyltar, spång, parkeringar samt gränsmarkeringar ska ses till regelbundet och underhållas av förvaltaren.
- Restaurera spången.
- Ersätta den tidigare informationsskylten vid Västra Hoby kyrka.
- Utmärkning av naturreservatets gräns där detta saknas.

6 Jakt och fiske

Inga inskränkningar finns i jakträtten. Enligt föreskrifterna för reservatet får inte ytterligare jakttorn uppföras. Siktgator för jakt får inte röjas. Det är inte tillåtet att utfodra vilt. Jakt eller ökad jakt på vildsvin bör övervägas om de börjar orsaka skada i reservatet.

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, t.ex. miljöersättning, ersättning för restaurering etc. kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 3. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tid-punkt	Skötselom-råde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prior-itet	Upplysningar
Bete	Årligen	1, 4	Förvaltaren/markä-garen	1	Omfattande markskador får inte uppkomma
Slåtter	1.1 och 1.2 - årli-gen, 4 - vid be-hov	1.1, 1.2, 4	Förvaltaren/markä-garen	1	Skärande/klip-pande redskap
Underhållsröjning	Årligen	1, 4	Förvaltaren	1	Motormanuellt
Bränning för restau-rering	Vid be-hov	1.2	Förvaltaren	1	0
Underhållsbränning	Vid be-hov	1.1 och 1.3	Förvaltaren	1	0
Ny- eller återskapa rikkärr och fuktängar	Inom 10 år	1.1, 1.3 och 2.2	Förvaltaren	1~~2~~	0
Nya stängsel ska sät-tas upp om det sak-nas i ohävdade delar och ses över i övrigt.	Inom 5 år	1.1 och 1.2	Förvaltaren	1	0
Populationsförstär-kande åtgärder för stor ögontröst och gulyxne	Vid be-hov	1.2	Förvaltaren	1	0
Gynna klibbal och ädellöv på bekostnad av andra trädslag, tex björk.	Inom 5 år	1.1 och 2	Förvaltaren	3	0
Veteraniseringsåtgär-der	Vid be-hov	2	Förvaltaren	3	0
Röjning, avverkning och bortforsling av gran	Inom 5 år	Hela området	Förvaltaren	3	0
Bekämpning av främ-mande och/eller inva-siva arter	Vid be-hov	Hela området	Förvaltaren	1	Skötselområde 1.2 har högsta prioritet.
Ringbarka uppvuxen tysklönn	Snarast	Hela området	Förvaltaren	2	0
Hydromorfologisk ut-redning med åtgärds-förslag	Snarast	Hela området	Länsstyrelsen	1	0

Anläggningar

Skötselåtgärd	Tid-punkt	Skötselom-råde	Kostnads- och åtgärd-sansvarig	Prior-itet	Upplysningar
Underhåll av parke-ringsplats	Vid behov	Enligt bilaga A	Förvaltaren	3	0
Underhåll av spång	Snarast, därefter vid behov	Enligt bilaga A	Förvaltaren	1	0
Förnya informations-skylten vid V Hoby kyrka	Inom några år	Enligt bilaga A	Förvaltaren	2	0
Underhåll av inform-ationsskyltar	Vid behov	Enligt bilaga A	Förvaltaren	2	0
Uppsättning och un-derhåll av gränsmar-kering	Vid behov	Hela området där det saknas, till exempel i område 1.4, 4.1, 4.2 och 4 .3.	Förvaltaren	1	0
Underhåll av stigen	Vid behov	Enligt bilaga A	Förvaltaren	3	0

11 Rödlistade arter

Tabell 4. Förekomst av: rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), Livskraftig (LC; Artdatabanken 2025); arter (ÅGP) som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter; arter (EU) är de arter som för vilka Sverige ska peka ut Natura 2000-områden, det vill säga arter som är listade i EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) bilaga 1, art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 2 eller listan över arter våtmarksfåglar som angetts förekomma inom Natura 2000-områden i Sverige; arter (övriga EU) som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 4 omfattas av ett generellt artskydd Kommentar: förväxla inte med punkten ovan. Nedanstående artförteckning innehåller 23 rödlistade arter. Gulyxne är skyddsklassad av Artdatabanken och finns därför inte med i tabellen.

Organ-ismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Blötdjur	kärrpuppsnäcka	*Pupilla alpicola pratensis*	VU
Blötdjur	smalgrynsnäcka	*Vertigo angustior*	LC, habitatdirektivet
Blötdjur	vinbergssnäcka	*Helix pomatia*	LC, habitatdirektivet
Däggdjur	igelkott	*Erinaceus europaeus*	VU
Däggdjur	iller	*Mustela putorius*	NT, habitatdirektivet
Fiskar	grönling	*Barbatula barbatula*	NT
Fjärilar	mindre tåtels-mygare	*Thymelicus lineola*	NT
Fåglar	björktrast	*Turdus pilaris*	NT, fridlyst, fågeldirektivet
Fåglar	brun kärrhök	*Circus aeruginosus*	LC, fridlyst, fågeldirektivet
Fåglar	buskskvätta	*Saxicola rubetra*	LC, fridlyst

Fåglar	gråsiska	*Acanthis flammea*	LC, fridlyst
Fåglar	gärdsmyg	*Troglodytes troglodytes*	LC, fridlyst
Fåglar	hämpling	*Linaria cannabina*	LC, fridlyst
Fåglar	näktergal	*Luscinia luscinia*	LC, fridlyst
Fåglar	ringduva	*Columba palumbus*	LC, fridlyst, fågeldirektivet
Fåglar	stjärtmes	*Aegithalos caudatus*	LC, fridlyst
Fåglar	stjärtmes	*Aegithalos caudatus*	LC, fridlyst
Fåglar	tofsvipa	*Vanellus vanellus*	VU, fridlyst, fågeldirektivet
Fåglar	törnskata	*Lanius collurio*	LC, fridlyst, fågeldirektivet
Fåglar	vattenrall	*Rallus aquaticus*	LC, fridlyst, fågeldirektivet
Grod- och kräldjur	vanlig groda	*Rana temporaria*	LC, fridlyst, habitatdirektivet
Grod- och kräldjur	åkergroda	*Rana arvalis*	LC, fridlyst, habitatdirektivet
Kärlväxter	ask	*Fraxinus excelsior*	EN
Kärlväxter	ask	*Fraxinus excelsior*	EN
Kärlväxter	hedblomster	*Helichrysum arenarium*	VU, fridlyst
Kärlväxter	honungsblomster	*Herminium monorchis*	VU, fridlyst
Kärlväxter	jordtistel	*Cirsium acaule*	NT
Kärlväxter	kärrknipprot	*Epipactis palustris*	LC, fridlyst
Kärlväxter	majviva	*Primula farinosa*	NT
Kärlväxter	piggtistel	*Carduus acanthoides*	NT
Kärlväxter	plattsäv	*Blysmus compressus*	VU
Kärlväxter	skogsalm	*Ulmus glabra*	EN
Kärlväxter	småvänderot	*Valeriana dioica*	VU
Kärlväxter	sommarfibbla	*Leontodon hispidus*	NT
Kärlväxter	stor ögontröst	*Euphrasia officinalis subsp. pratensis*	EN, fridlyst, ÅGP-art
Kärlväxter	svarttåg	*Juncus anceps*	CR, fridlyst, ÅGP-art; artbestämning är under utredning)
Kärlväxter	vanlig backtimjan	*Thymus serpyllum subsp. serpyllum*	NE
Kärlväxter	äkta ängsnycklar	*Dactylorhiza incarnata var. incarnata*	LC, fridlyst
Kärlväxter	ängsnycklar	*Dactylorhiza incarnata*	LC, fridlyst
Kärlväxter	ängsstarr	*Carex hostiana*	NT
Storsvampar	videticka	*Antrodia macra*	NT

12 Källor

Artportalen, https://artportalen.se/.

Brunet J. 2024. Naturvårdande skötsel i ädellövskog.

Länsstyrelsen Skåne. 2006. Kulturmiljöprogram: Kulturmiljöprogram | Länsstyrelsen Skåne

Länsstyrelsen Skåne. 2009. Skånes rikkärr.

Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Stångby mosse SE0430042.

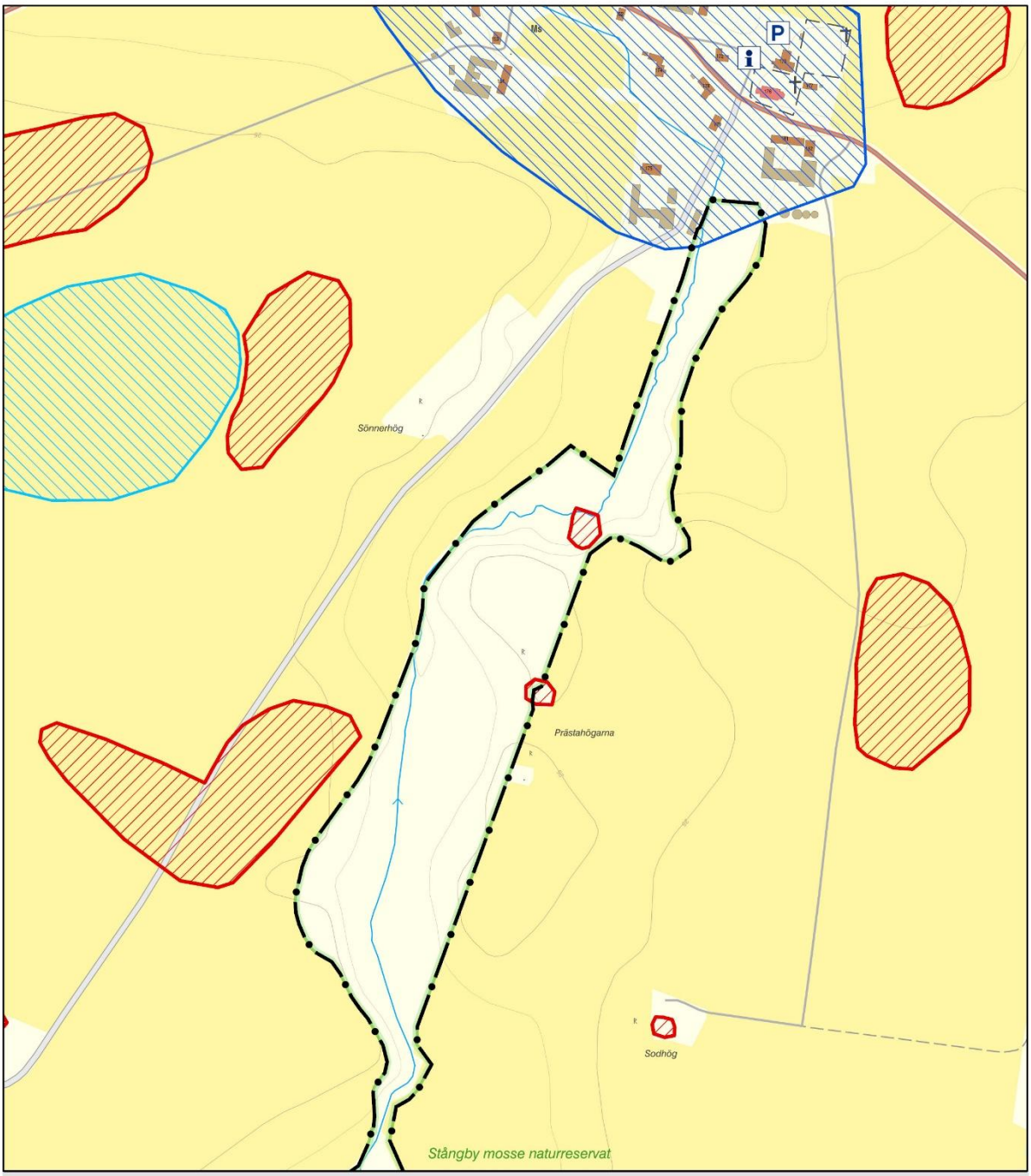
Naturvårdsverket. 2026. Uppdaterad åtgärdstabell 2025–2030 för Åtgärdsprogram för rikkärr.

SLU Artdatabanken 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. (SLU Artdatabanken rapporterar 37).

Sveriges Geologiska Undersökning, 2022.

Tyler T. m.fl. 2007. Floran i Skåne. Arterna och deras utbredning.

https://viss.lansstyrelsen.se/

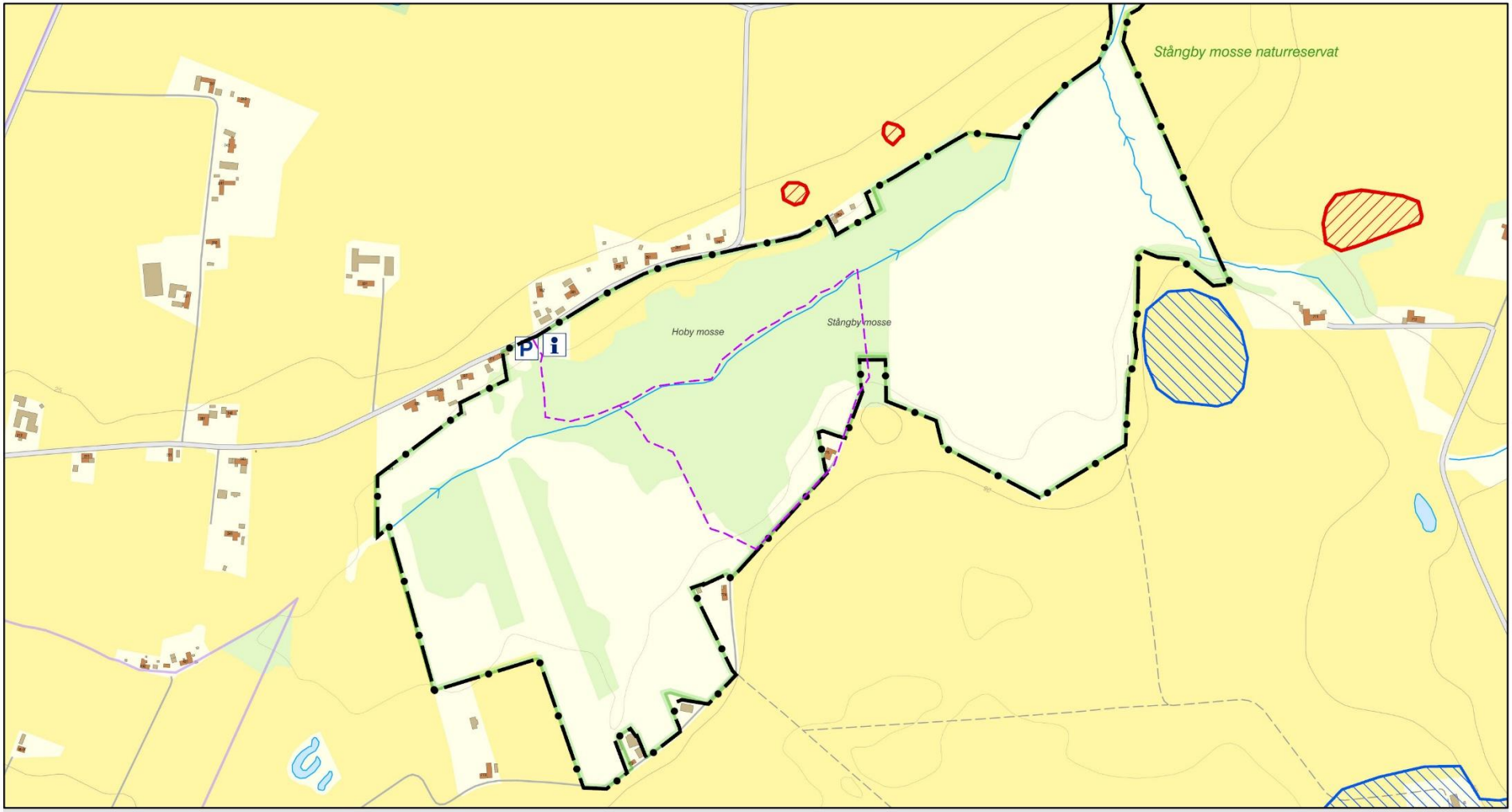
Bilaga A. Naturreservatets gräns, fornlämningar och anläggningar
NO delen av Naturreservatet Stångby mosse, Lunds kommun

Naturreservatets gräns
Informationsskylt
P-plats
Fornlämning
Möjlig fornlämning
Övrig kulturhistorisk lämning
Led

N
0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta för naturreservatet Stångby Mosse. Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut dnr 511-32867-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga A. Naturreservatets gräns, fornlämningar och anläggningar
SV delen av Naturreservatet Stångby Mosse, Lunds kommun

Naturreservatets gräns

Informationsskylt

P-plats

Fornlämning

Möjlig fornlämning

Övrig kulturhistorisk lämning

Led

0 100 200 300 Meter

N

Illustrationskarta för naturreservatet Stångby Mosse. Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut dnr 511-32867-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B, Skötselområdeskarta, NO del av Naturreservatet Stångby Mosse, Lunds kommun

Skotselomr_exkl_utvidgn

Naturreservatets gräns

Ortofoto färg 0,16 m upplösning

N

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet NN
Tillhör Länsstyrelsens beslut dnr

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B. Karta med skötselområden, SV del av Naturreservatet Stångby mosse, Lunds kommun

Naturreservatets gräns

Skotselomr_exkl_utvidgn

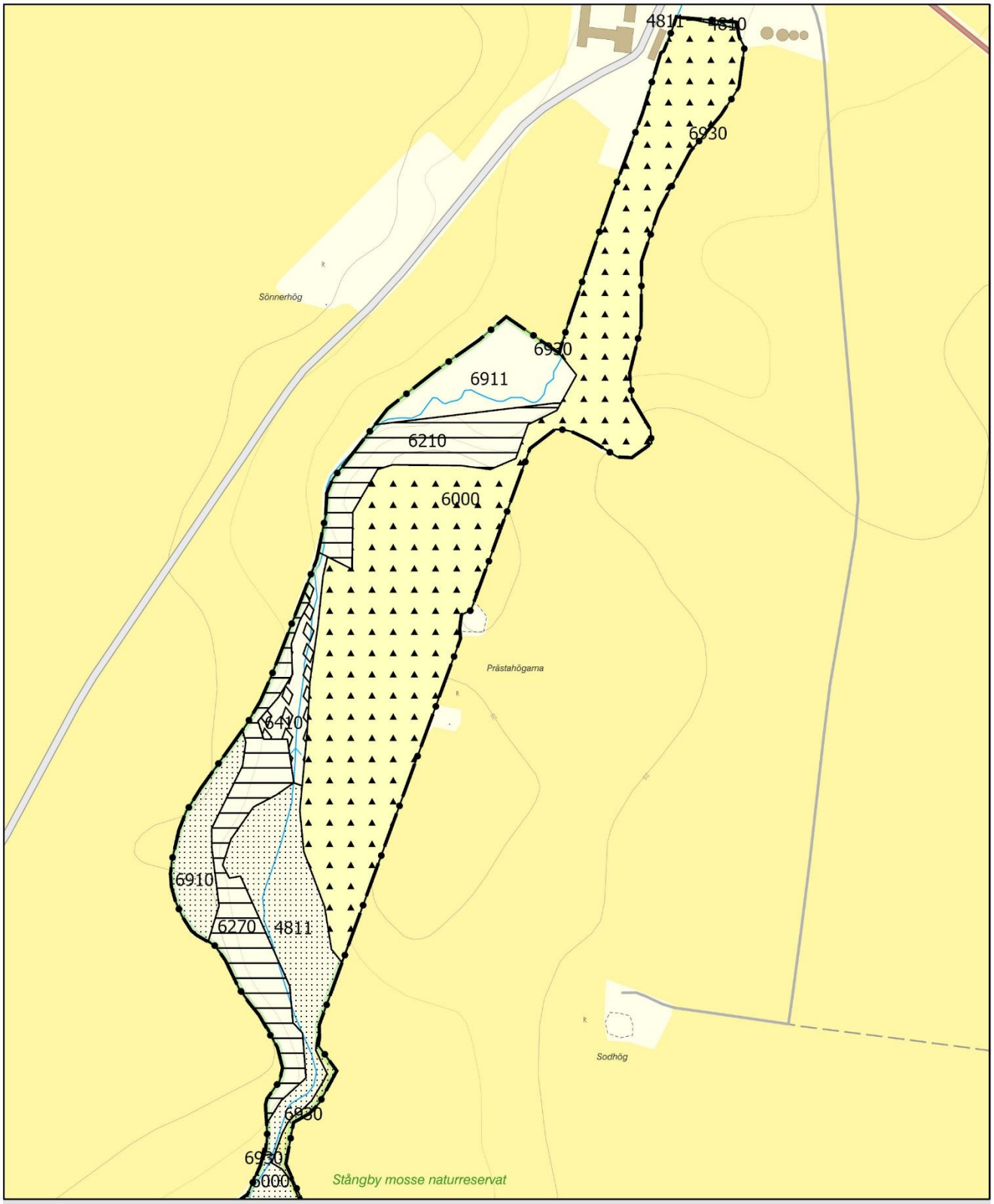
Ortofoto färg 0,16 m upplösning

N

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet NN
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C. Karta med Natura 2000 livsmiljötyper, NO del av Naturreservatet Stångby Mosse, Lunds kommun

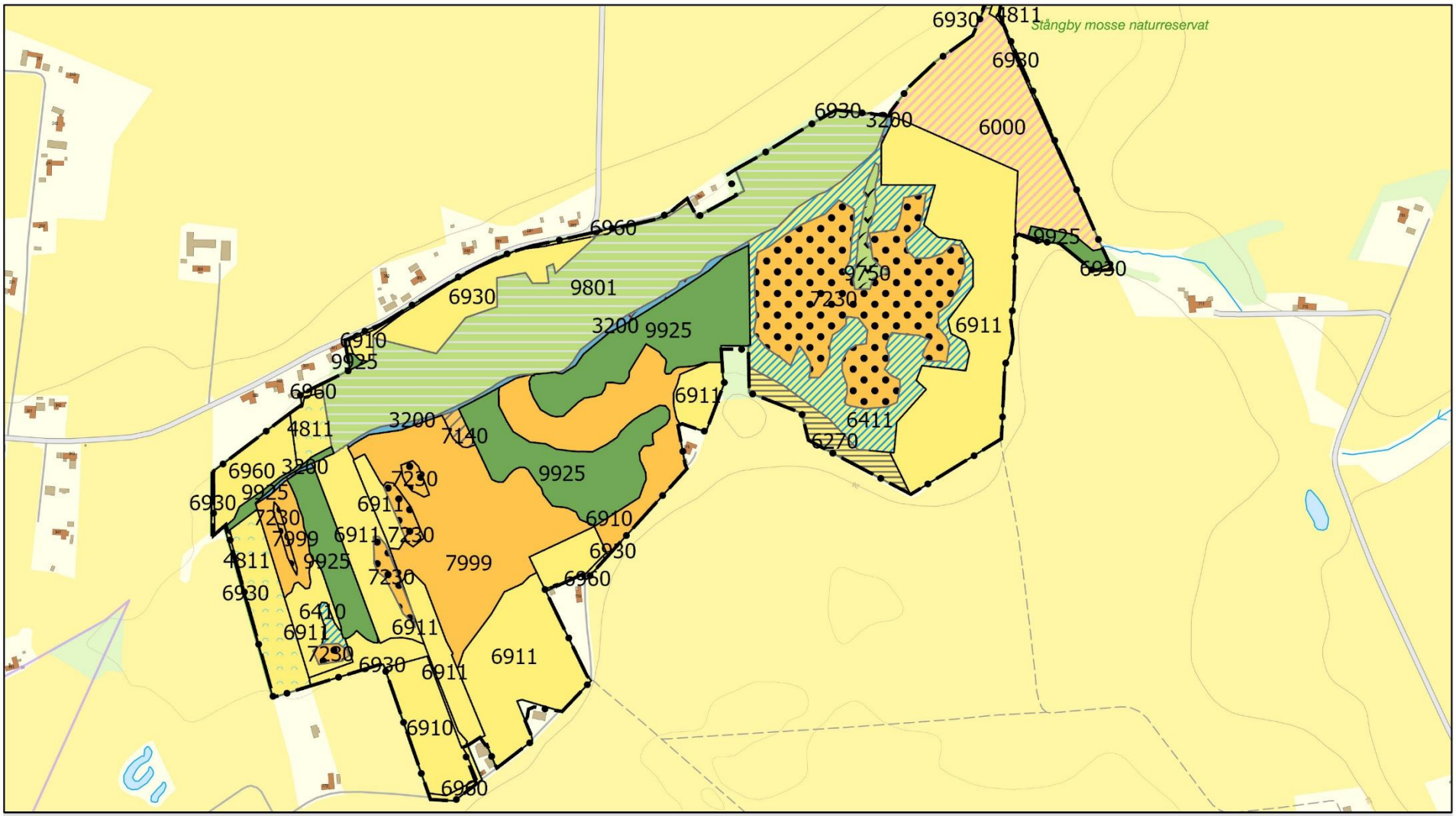
0 100 200 300 Meter

- Naturreservatets gräns
- 1 - Fullgod Natura-naturtyp
- 2 - Icke fullgod Natura-naturtyp
- 3 - Utvecklingsmark, icke Natura-naturtyp
- 4 - Övrigt, icke Natura-naturtyp
- 5 - Ej bedömd status
- ANORDNING_PUNKT_SKANE

N

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet NN
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C. Karta med Natura 2000 livsmiljötyper, SV del av Naturreservatet Stångby mosse, Lunds kommun

Naturreservatets gräns

NATURTYP_KOD

- 3200
- 4810
- 4811
- 6000
- 6210
- 6270
- 6410
- 6411
- 6910
- 6911
- 6930
- 6960
- 7140
- 7230
- 7999
- 9750
- 9801
- 9925

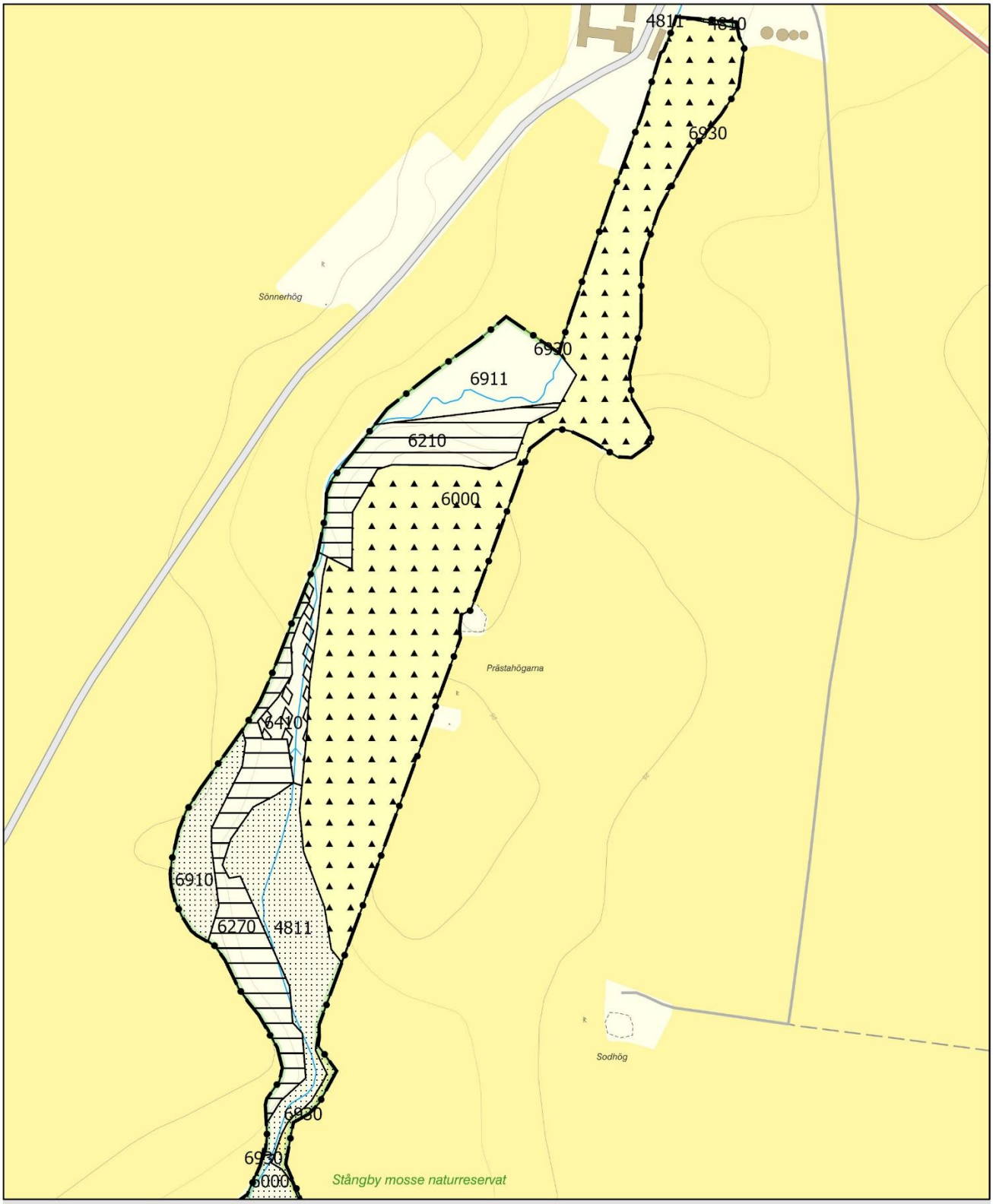
ANORDNING_PUNKT_SKANE

N

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet NN
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga D, Karta Natura 2000 bevarandestatus, NO del av Naturreservatet Stångby Mosse, Lunds kommun

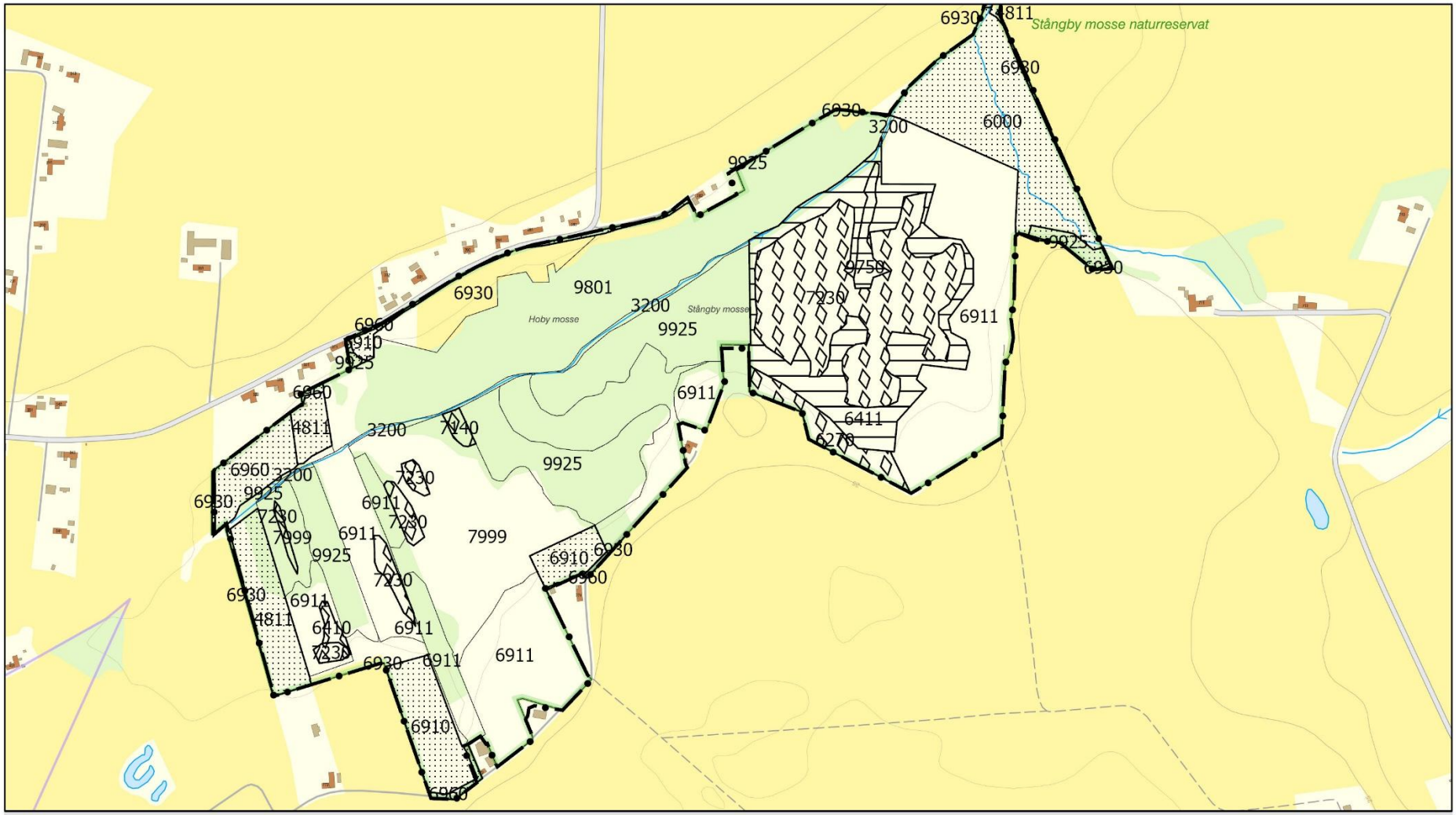
N

0 100 200 300 Meter

- Naturreservatets gräns
- 1 - Fullgod Natura-naturtyp
- 2 - Icke fullgod Natura-naturtyp
- 3 - Utvecklingsmark, icke Natura-naturtyp
- 4 - Övrigt, icke Natura-naturtyp
- 5 - Ej bedömd status

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet NN
Tillhör Länsstyrelsens beslut dnr

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga D. Karta med Natura 2000 bevarandestatus, SV del av Naturreservatet Stångby mosse, Lunds kommun

N

0 100 200 300 Meter

Naturreservatets gräns

1 - Fullgod Natura-naturtyp

2 - Icke fullgod Natura-naturtyp

3 - Utvecklingsmark, icke Natura-naturtyp

4 - Övrigt, icke Natura-naturtyp

5 - Ej bedömd status

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet NN
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Tillhör BILAGA C

Livsmiljökoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

6210 - Kalkgräsmark

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

6411 - Fuktängar - Kalkfuktäng

7140 - Öppna mossar och kärr

7230 – Rikkärr

9750 – Svämlövskog (91E0)

Icke-naturtyper

909 - Lövsumpskog (lövskog på blöt mark)

3200 – Vattendrag

4810 – obestämd torr-frisk hed/gräsmark

4811 – obestämd fuktig-blöt hed/gräsmark/myrmark nedanför trädgränsen

6000 – Gräsmarker, substratdominerade gräsmarker och alluviala gräsmarker nedanför träd- gränsen

6910 – Öppen kultiverad gräsmark

6911 - Öppen kultiverad betesmark

6916 - Buskrik utmark

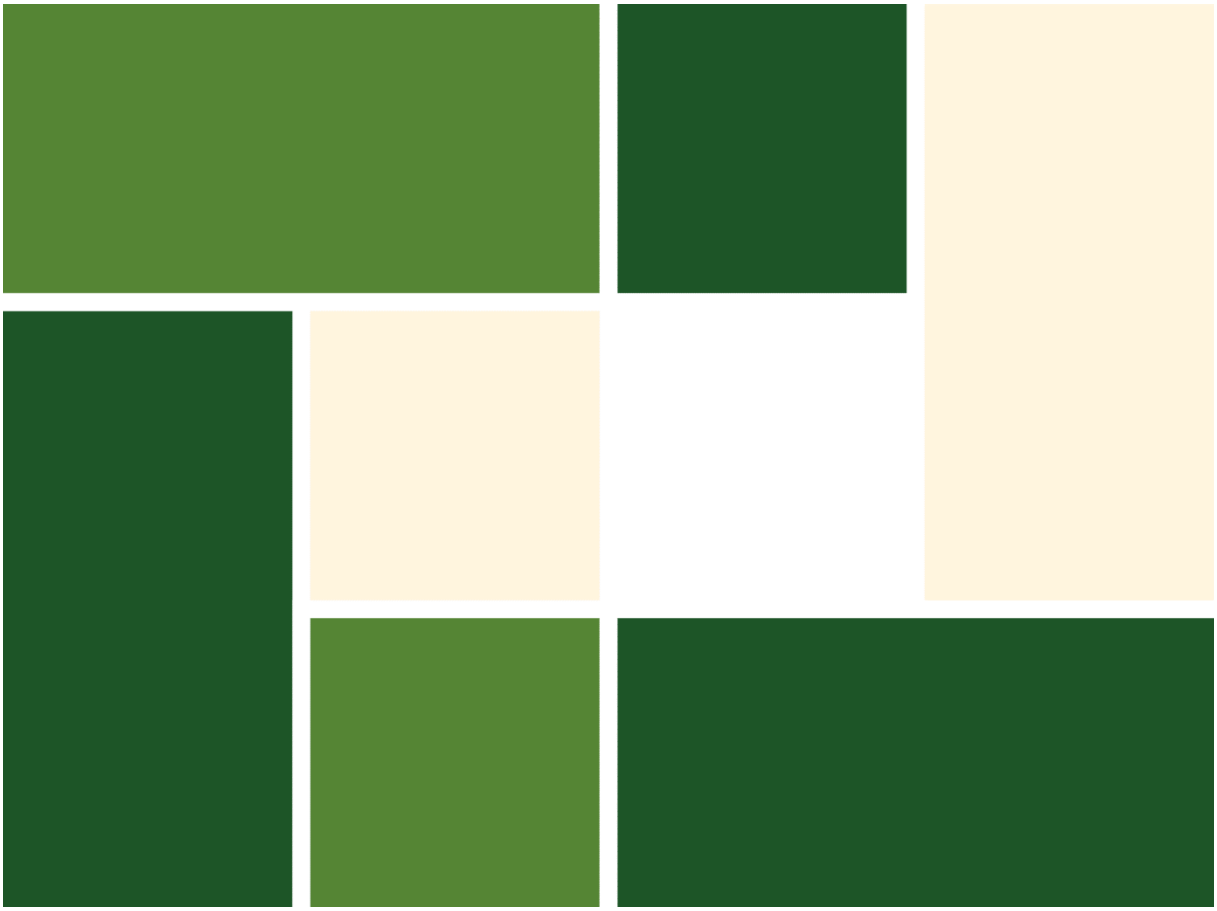
6930 - Åker

6960 – Öppen icke-natura naturtyp

7999 - Våtmark, ickenatura-naturtyp

9801 – Osäker lövskog

9925 – Icke-natura skog – Fuktig /blöt mark

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Länsstyrelsen Skåne

Sammanställning av remissyttranden samt Länsstyrelsens bemötande

[redacted]: Jag motsätter mig detta förslag då ni inte fullföljt era skyldigheter från tidigare avtal. Vi har gått igenom detta per telefon samt vid fysiskt möte på plats via Pernilla Olsson. Däribland jag påpekat att ni satt pinnar i min åkermark, inte röjt gångstigar samt diken, lagt rishögar på betesmark under längre period, inte röjt och hållt efter växtlighet längs staketen.

Länsstyrelsens bemötande: Efter ett möte i fält i naturreservatet mellan [redacted] och Pernilla så har vi kommit fram till följande. De pinnar som [redacted] har funnit på åkermark har han tagit bort då de var i vägen vid brukandet av åkern. Pinnarna var bara markeringar av naturreservatsgränsen som sattes ut vid inmätning av naturreservatsgränsen. Länsstyrelsen kommer inte sätta ut några gränsmarkeringsstolpar där de är i vägen för åkerbruk. Vidare så gäller det röjning av gångstig från parkeringen och en bit in i naturreservatet. Den hade inte hade röjts i år men det var bara ett misstag. Röjning brukar göras varje år. När det gäller rishögar så var det vid ett tillfälle så att det låg några rishögar kvar på betesmark lite längre än de brukar. Detta berodde på att det kom stora mängder nederbörd en period, vilket ledde att man behövde vänta ett tag med att hämta dessa rishögar. När det gäller att underhållsröja utmed staket på betesmarker, så är det ett ansvar som vilar på den som erhåller EU:s miljöstöd för beteshävd på marken. [redacted] framför slutligen under mötet att han vill att Länsstyrelsen tar bort naturreservatsskylten från ladan på [redacted] fastighet [redacted], eftersom den leder till att besökare parkerar vid ladan. Länsstyrelsen ser till att detta görs.

Global Connect AB: GlobalConnect förvaltar ett fibernät i området som förvärvats från Skåne Öppna Stadsnät (SÖS). Utifrån tillgängligt underlag bedömer vi att våra fiberanläggningar är belägna utanför det föreslagna naturreservatets avgränsning. GlobalConnect har därför ingen erinran mot förslaget till naturreservat och ser i

dagsläget inte att förslaget påverkar bolagets befintliga fiberinfrastruktur.

[redacted] Vi har inga synpunkter.

Lunds Botaniska Förening (LBF): Förslaget är i stort väl utarbetat i förhållande till reservatets naturvärden, och vittnar om viss kunskap om området, men det är viktigt att skötselåtgärder och föreskrifter i praktiken tillämpas på ett sätt som gynnar och inte missgynnar reservatets natur och syften. De prioriterade bevarandevärden som omnämns på sida 13 i föreskrifterna kan i praktiken endast bevaras om kunskap finns om var dessa värden förekommer, samt om denna kunskap tillämpas i skötseln. Jag exemplifierar detta nedan, med utgångspunkt från bevarandet av gulyxne, Liparis loeselii.

Olika delar av mossen (delområde 1.2) slåttras med olika intensitet, helt säkert med avsikten att med tillgängliga resurser skapa ett så gott resultat för naturvår-den som möjligt. För att tillförsäkra sig ett sådan gott resultat är det viktigt att ha goda kunskaper om förekomsterna av skyddsvärda arter, t.ex. gulyxne. Dessa kunskaper är dessvärre enligt mitt förmenande bristfälliga hos Länsstyrelsen. Sålunda har en av de bästa, kanske den bästa, ytorna för gulyxne varit utan hävd 2024 och 2025, med resultatet att ett bestånd på gissningsvis omkring 100–200 plantor gulyxne fått förfalla till endast enstaka plantor. (1 planta funnen 2026; Jämför avsnitt 2.2.5, punkt 2, i skötselplanen.)

Det är viktigt att Länsstyrelsen tar tillgänglig kunskap om förekomsterna i be-aktande. Denna kunskap är detaljerad och finns tillgänglig på artportalen, där Länsstyrelsen har all nödvändig behörighet för att erhålla tillgänglig data. Jag förevisar också gärna för er i fält. I skötselplanen på sida 26 står i första stycket att gulyxne saknas i den västra delen av delområde 1.2. I själva verket hittades 286 plantor gulyxne där 2026. I den östra delen av delområde 1.2 har gulyxne tidigare observerats, men jag har själv aldrig funnit den där, och jag tror inte att den finns kvar där. Vidare förefaller det som om honungsblomster huvudsakligen finns i den västra delen, och det är inte säkert att den finns kvar i den östra delen.

En i skötseln viktig skillnad mellan västra och östra delen av delområde 1.2 är att västra delen under lång tid betats med häst och östra delen med kor. Jag anser att det är viktigt att denna skillnad kvarhålls och att förespråkandet av nötkreatur som omnämns på sidorna 17 och 20 i skötselplanen tas bort och ersätts av ovan nämnda. Nuvarande bete med hästar i väster och kor i öster har pågått under minst 20 års tid, troligen längre, och under denna tid har gulyxne och andra arter klarat sig bra. Det finns därför ingen anledning att plötsligt och med stor risk för förluster experimentera med annat bete. I västra delen av delområde 1.2 finns flera känsliga exremrikkärrsytor som lätt trampas sönder med menlig inverkan på artförekomsterna. Hästarna undanhåller sig från sådant tramp, men korna drar sig inte för detta. Effekten kan observeras på Karlaby mosse (Östra Tommarps socken socken, Simrishamns kommun), där mycket liknande områden finns, och där korna mer eller mindre fullständigt har trampat upp ytor lämpliga för gulyxne.

Med bakgrund av vad som anförts ovan föreslår jag att i reservatets föreskrifter, texten

nödvändiga åtgärder vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter samt särskilt skyddsvärda arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv

ersätts med

nödvändiga åtgärder, anpassade i enlighet med tillgänglig kunskap, vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter samt särskilt skyddsvärda arter och livsmiljöer enligt EU:s art-och habitatdirektiv

eller liknande.

Jag avslutar nu med några mindre kommentarer som inte rör gulyxne. På sida 5 i föreskrifterna och på sida 25 i skötselplanen nämns schaktning som möjlig restaureringsåtgärd. Sådan kan säkert ha restaurerande effekt på den yta som restaurerats, men jag ifrågasätter starkt om detta har gynsam effekt på mossen som helhet, och efterfrågar referens som påvisar detta. Om referens ej kan ges, bör ifrågavarande formuleringar rensas från föreskrifter och skötselplan. När en yta schaktas för att göra ytskiktet fuktigare och i närmare kontakt med kalken blir ytskiktet också utsatt för mer avdunstning, vilket förstärkt av klimatförändringarnas effekt på avdunstningen skulle kunna leda till en störd hydrologi som inte är

önskvärd. På sida 18 i skötselplanen bör ”Öppnamossar” vara ”Öppna mossar”. Arten renlosta, Bromus arvensis, finns rapporterad från åkerkanter, gränsande och närliggande till reservatet. Den förefaller aldrig ha observerats i reservatet (källa: artportalen), där den heller inte har en naturlig hemvist. Det vore därför naturligt att inte omnämna arten i skötselplanen. (Några rapporter av arten har centrumpunkten för förekomsten innanför reservatet, men osäkerhetsmarginalen är i dessa fall stor och går utanför reservatet, och det framgår ur övriga uppgifter kopplade till fynden att arten vuxit i åkerkant, som ligger utanför reservatet.) Revig blodrot finns (fanns) endast rapporterad från reservatet en gång på art-portalen, av mig. Det rör sig helt säkert om en felinmatning, och jag har raderat rapporten.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen tackar för synpunkterna. När det gäller utformningen av skötseln för att gynna skyddsvärda arter som till exempel gulyxne, så har LBF och Länsstyrelen haft möte i fält den 26 aug 2026 i den östra rikkärrsytan i skomr 1:2 och var överens om hur restaurering och skötsel ska bedrivas. Skötselplanen har ändrats i avsnitt 4.1 i enlighet med denna dialog. Vad gäller skrivningar i skötselplanen om var gulyxne förekommer så har Länsstyrelsen förtydligat vad vi menar med de västra delarna av skötselområde 1.2, vilket är de fem små områdena med rikkärr i den allra västligaste delen av naturreservatet. Länsstyrelsen och LBF har således samma uppfattning om var gulyxne och honungsblomster förekommer. Vidare har Länsstyrelsen ändrat samtliga berörda skrivningar om att nötkreatur är att föredra som betesdjur i reservatet, och har lagt till att bete även kan ske med häst om naturvårdseffekten är tydlig. När det gäller önskemålet om tillägg av en skrivning om att åtgärder ”ska vara anpassade i enlighet med tillgänglig kunskap” så finns denna skrivning redan med i beslutet på sidan fyra och i skötselplanen på sidan sju. Därför görs inte detta tillägg. Vidare när det gäller Länsstyrelsens förslag att schakta bort jord för att återskapa rikkärr, så lägger Länsstyrelsen till referenserna Åtgärdsprogram för bevarande av Rikkärr, 2006, Naturvårdsverket (sid 26) och även https://www.liferestored.se/om-projektet/material/vagledningar/. Därför bibehåller Länsstyrelsen skrivningarna om schaktning som åtgärd för att återskapa rikkärr. Resterande synpunkter från LBF beaktas.

Lunds kommun: Lunds kommun tillstyrker Länsstyrelsen i Skånes förslag om att reservatsbeslutet med tillhörande skötselplan för

naturreservatet Stångby Mosse uppdateras. Kommunen delar Länsstyrelsens bedömning att det nuvarande reservatsbeslutet ifrån 1981 inte ger ett tillräckligt skydd för områdets naturvärden. Att området även är ett Natura 2000-område motiverar ett förstärkt skydd genom moderniserade och skärpta föreskrifter. Kommunen bedömer att förslaget bidrar till ökad tydlighet för såväl sakägare som besökare genom att det blir lättare att vilka regler som gäller inom reservatet. Förslaget innebär inga ändringar i naturreservatets geografiska utbredning och ligger i linje med Översiktsplan för Lunds kommun. Lunds kommun vill samtidigt framhålla att minskade resurser för skötsel och förvaltning av statligt förvaltade naturreservat inom kommunen har lett till en underhållsskuld och eftersatt skötsel. Detta gäller även naturreservatet Stångby Mosse, där natur- och rekreationsvärden riskerar att gå förlorade om situationen inte åtgärdas. Ett nytt reservatsbeslut och en uppdaterad skötselplan kommer att möjliggöra en bättre förvaltning av reservatet, men detta kan inte genomföras utan tillräckliga resurser.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen tackar för värdefulla synpunkter. Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med att försöka få tillräckliga resurser för skötsel och förvaltning av statliga naturreservat.

Lunds Naturskyddsförening: Lunds Naturskyddsförening, LNF, säger ja till nytt beslut om reservat med tillhörande skötselplan under förutsättning att nedanstående synpunkter inarbetas i beslutet.

Sammanfattning: Stångby mosses naturreservat hyser fortfarande många hotade arter och sällsynta naturtyper, men utvecklingen är negativ sedan många år. Den viktigaste och arealmässigt största livsmiljötypen rikkärr och EU-arten gulyxne uppfyller inte kraven på gynnsam bevarandestatus. Därutöver finns det i reservatet minst 25 rödlistade arter, av vilka 14 är hotade, och ett okänt antal fridlysta arter, dock minst 22 stycken. Fladdermöss nämns inte i förslaget, fastän biotoperna borde gynna dem. Målsättningarna är goda, men de åtgärder som föreslås är helt otillräckliga för att utvecklingen ska kunna vändas. Det är anmärkningsvärt att de föreslagna restaureringsåtgärderna är lågt eller inte alls prioriterade, beroende på var man läser. Om målen är för lågt satta, pga. en förhoppningsvis

tillfällig underfinansiering, kan de utgöra ett hinder för framtida åtgärder. LNF begär därför att åtgärdsdelen skrivs om så att de angivna målen ska kunna uppnås inom en nära framtid. Ett exempel på vad LNF menar är följande. Under 1996-97 hittades över 1000 plantor av honungsblomster, som har varit klassad som sårbar under hela 2000-talet och som är fridlyst. På senare år har bara ett fåtal plantor hittats. Anledningen till den enorma minskningen måste klarläggas och verksamma åtgärder sättas in med stöd av EU-lagstiftningen, bl.a. art- och habitatdirektivet och naturrestaureringsförordningen, samt miljöbalken. Gynnsam bevarandestatus måste uppnås för rikkärret. Återställandet har fått lägre prioritet än årlig skötsel, men kan inte vänta tills de hotade populationerna blir kritiskt låga. En liknande situation gäller för gulyxne, men den arten vet Lunds Botaniska Förening mer om än LNF. Omslagsbilden till skötselplanen ger intryck av arbetsmetoden ”allt eller inget”, vilket den efterföljande texten också gör. Ett sådant arbetssätt förstör många småbiotoper med minskad biologisk mångfald som följd. LNF hoppas att bilden illustrerar en restaureringsåtgärd och inte ett återkommande arbetssätt. Avsnittet om klimatförändringar i skötselplanen är efterlängtat och i huvudsak bra formulerat. Förslaget innehåller för många oklarheter och feltryck för att utgöra grunden för ett juridiskt bindande beslut. Ett flertal rättelser och preciseringar krävs. Några exempel följer här. På många ställen i förslaget finns det olika uppgifter om samma sak i olika delar av dokumentet, t.ex. parkeringsplatser, utrustning och hjälpmedel för friluftslivet. Flera oklarheter om lagstiftning, bevarandestatus och myndigheter behöver preciseras. Stångbybäcken heter Stångbyån på två ställen. Stångby mosse skrivs ofta med litet m, men långtifrån alltid.

Några detaljer i förslaget i sidoordning, beslutsdelen. Sidnumren anges som i pdf-dokumentet. Sidan 4, A 7: förbud mot stödutfodring: Vid LNF:s floraväktarbesök 250524 fanns det rejäla rester av söndertrampat hö just där den eftersökta arten skulle ha vuxit. Enligt förslaget är stödutfodring inte tillåten. Om den däremot kallas för tillskottsutfodring är den acceptabel. LNF har svårt för att förstå skillnaden. Sidan 5, B 3, 4, 7: Det ser oövertänkt ut att förslaget anger att markägaren inte behöver tåla åtgärder som syftar till att gynna rikkärr och småvatten på en relativt högt belägen, torr parkeringsplats för två till tre bilar. Vem skulle komma på tanken att gräva där? Detsamma gäller naturvårdsåtgärder på samma lilla p-plats. Sidan 7-9: Texten verkar vara en slags standardtext som finns i

många reservatsbeslut. LNF har inte kollat alla detaljer, men tror inte att det finns något strandskydd i detta reservat (sid 8, långt ner). Detsamma gäller om fiske till havs, vilket nämns överst på sid 9. Detta avsnitt måste granskas före beslut. Sidan 9: Större besöksgrupper bör samråda med markägaren inför besök. Det gäller ju bl.a. Lunds Botaniska Förening och Lunds Naturskyddsförening. Det finns ett stort antal markägare enligt kartorna, vilka specificeras till 47 i Sydsvenskan 260714. Kravet på samråd med alla dem måste strykas och ett genomförbart handlingssätt anges. Sidan 12, 13: intilliggande skyddade områden: Vilka områden avses? På Naturvårdsverkets karta Skyddad natur är det minst 2 km till det närmaste naturreservatet.

Några detaljer i förslaget i sidoordning, skötselplansdelen. Sidan 34: Här redovisas de livsmiljötyper som finns i Natura 2000-området, som ligger i den södra delen av reservatet. På de kartor, bilaga C och D, som finns i slutet av skötselplanen är hela reservatet uppdelat i livsmiljötyper, där dessutom bevarandestatus anges för många livsmiljötyper som inte ingår i Natura 2000-området. För LNF är detta förvirrande, men vi hoppas att det är en förberedelse för att utvidga Natura 2000-området så att det täcker hela naturreservatet. Sidan 35 överst: ”det är för närvarande svårt att vara helt säker på artbestämningen av svarttåg.” Likväl finns det flera andra ställen i förslaget där svarttåg påstås förekomma i reservatet utan några reservationer. Svarttåg sågs inte i reservatet under projekt Skånes Flora. Lokalen besöktes vid flera tillfällen av professor Sven Snogerup, som var specialist på Juncus, tågväxter, och som skrev om Stångby mosse i boken Skånes Flora, Vegetation och utflyktsmål. Ett belägg måste godkännas av Botaniska muséet i Lund innan förekomsten kan anges som säker. Det blir ytterligare förvirrande när Länsstyrelsen i rapport 2009-41 Skånes Rikkärr 2009 anger Revingefältet, nordväst om Stensoffa, som den enda lokalen för svarttåg i Lunds kommun samt att Lunds kommuns naturvärdesöversikt från 2022 och översiktsplan 2025 ger samma besked. Förslaget påstår att arten endast finns i Skåne, medan Naturvårdsverket uppger att arten även finns i Halland. Sidan 41, Skogen: ”Trädslag ska i första hand utgöras av ask och skogsalm.” Texten ger sken av att dessa arter kan dyka upp inom kort i friska bestånd. Samma sak upprepas på många ställen i förslaget. Möjligen överlever unga plantor några år, men knappast tills de blir beståndsbildande. Reservatsmålen måste vara realistiska. Sidan 47: ”Friluftslivet ska gynnas och markerade leder, bänkar med bord,

skyltar och parkering ska underhållas och anpassas efter besökstrycket.” Det mesta finns inte idag, vilket man brukar prioritera i flertalet reservat. ”Anläggningar såsom grillplatser ska inte anläggas inom fornlämning.” Detta är ett underligt krav, eftersom grillplatser saknas i all annan text om friluftsliv. Sidan 40: Texten handlar bl.a. om nedfall av luftburet kväve. Det är en nonsensformulering, eftersom kväve är den vanligaste gasen i luft, ca 80 %, och därför inte kan falla. Sidan 74-75: Konsekvens-utredningen är obegriplig, eftersom den är nästan innehållslös.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen tackar för värdefulla synpunkter. Det är värdefullt att LNF lyfter denna artgrupp. Det finns hittills inga observationer av fladdermöss inom naturreservatet i artportalen. I skötselplanen i avsnitt 3.1 ingår fladdermöss i skrivningen “Det övergripande målet med naturreservatet är … samt de arter som är knutna till dessa livsmiljötyper. “Fladdermöss nämns också i avsnitt 3.2 “Specifikt för betesmark”. När det gäller ambitionsnivån på åtgärdsmålen generellt, så behöver Länsstyrelsen skriva åtgärdsmål som Länsstyrelsen bedömer att det finns någon möjlighet att nå. Åtgärden för att förbättra hydromorfologin har högsta prioritet i skötselplanen, tabell 3. När det gäller att genomföra slåtter mer fläckvis för att ta hänsyn till mindre variationer i terrängen så är det relativt resurskrävande. Men Länsstyrelsen lägger till att detta bör göras när det är möjligt. Vad gäller prioriteringar av åtgärder för gulyxne och honungsblomster i skötselplanen så Länsstyrelsen har ändrat prioriteringar där vi bedömer att det är möjligt. Exempel på hot mot honungsblomster är utdikning, luftburet kväve, minskat betestryck och gödsling. Exempel på hot mot gulyxne är utdikning, luftburna föroreningar och för svag eller för intensiv hävd. Länsstyrelsen föreslår följande åtgärder: utreda vad som orsakat minskningen av honungsblomster och gulyxne på lokalen, hydromorfologisk utredning med åtgärdsförslag, bete, slåtter och röjning samt att se över stängel. Samtal med LNF har skett i fält i det östligaste rikkärret i skötselområde 1:2, där var överens om hur restaurering och skötsel av detta rikkärr bör bedrivas. Länsstyrelsen har ändrat i skötselplanen i avsnitt 4.1 enligt denna dialog. En viktig förbättring som förslaget på naturreservatsbeslutet innebär är ett starkare skydd mot näringstillförsel genom att A-föreskriften ”...förbjudet att: ... stödutfodra eller tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel”, nu föreslås gälla i hela naturreservatet förutom på åker, vilket är en skärpning jämfört med befintligt reservatsbeslut där det endast är förbjudet på den största rikkärrsytan

(skötselområde 1:2, östra delen). Vidare så har Länsstyrelsen rättat till så att endast ett begrepp används, stödutfodring, och strukit tillskottsutfodring. Det finns enstaka undantag för stödufodring enligt beslutsförslaget. När det gäller synpunkten på formulering av B-föreskrifterna 3, 4 och 7 i beslutsförslaget, så behövs dessa skrivningar för att dessa föreskrifter ska vara tydliga mot markägarna. När det gäller avsnittet "Upplysningar" beslutsförslaget så har LNF synpunkter på att strandskydd och fiske till havs nämns. Det relevant att ta upp strandskyddet vilket är 100 m utmed merparten av Stångby- och Hobybäcken och det är även relevant att ta upp Fiskelagen här då den inkluderar sötvatten.

LNF lyfter även att man bör stryka skrivningen i beslutsförslaget i avsnitt "Allemansrätten" om att "Större grupper bör samråda med markägare". Det är så att skrivningen "större grupper bör samråda med markägaren" inte gäller den typ av verksamhet er förening utövar. Ni besöker sannolikt inte i grupper som kan anses som större eller som stör eller förstör. Länsstyrelsen vill hänvisa till publikationen Dialog om arrangemang i naturen (https://www.naturvardsverket.se/ publikationer/8800/978-91-620-8890-3/). Länsstyrelsen bedömer att denna skrivning behöver tas med. I skötselplanedelen önskar LNF ett förtydligande när det gäller livsmiljötyper inom Natura 2000. I samband med arbete med restaureringsförordningen har Länsstyrelsen fått i uppdrag att redovisa livsmiljötyper, och om möjligt bevarandestatus för dessa, för alla skyddade områden, även om de inte utgör ett Natura-2000-område. Det är värdefullt att LNF har påpekat oklarheterna när det gäller förekomsten av svarttåg. Länsstyrelsen har förtydligat detta genom att komplettera med skrivningen att "artbestämningen är komplicerad och är därför under utredning". När det gäller realistiska mål med avseende på ask och lm i framtiden, så har Länsstyrelsen kompletterat med att dessa två arter är målarter om det är möjligt framöver. Vidare så anser Länsstyrelsen att formuleringen är relevant när det gäller nedfall av luftburet kväve, se Ingen övergödning - Sveriges miljömål. Slutligen har LNF synpunkter på Konsekvensutredningen. Länsstyrelsen anser att den är skriven på ett ändamålsenligt vis. Dock har sista stycket, "Kostnader" strukits då det hade kommit med två gånger av misstag.

Skogsstyrelsen: Vi ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och har inget att

invända mot att reservatet bildas.

Skogsstyrelsen ansvarar för frågor om skogsbruket och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska målen nås. Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet över skogsvårdslagen, delar av växtskyddslagen samt delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under SVL.). Vidare ingår bland våra uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

Svenska Kraftnät: Vi har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss.

Sveriges Geologiska Undersökning: Avstår från att yttra sig.

[redacted] Avseende skötsel av betesmark/slåttermark på Stångby 18:10. Den aktuella marken är delvis mycket fuktigt och kräver slåtter flera gånger per år för att förhindra att vassen tar över hela området. Vi har efter flera års arbete lyckats återskapa en öppen ängsmark med begränsad vasstillväxt och varierande flora. I det aktuella förslaget skrivs att denna typ av mark ska betas alternativt slåttras en gång per år och att avslaget material ska tas bort inom sju dagar. Vi har ju inte några betesdjur utan har istället inskaffat en höggräs/sly-klippare och på så sätt lyckats få bort det tidigare "vasshavet" som täckte hela ytan. Vi har dock ingen möjlighet att ta hand om avslaget material (vi provade med en "uppsamlare", men i praktiken fungerade det dessvärre inte).

Vi vill absolut hålla marken fri från vass och behålla den i det skick den har idag. Vi är beredda att fortsätta som tidigare, det har ju fungerat bra hittills, även om vi inte samlar upp avslaget/klippt material. Vi samarbetar gärna med förvaltningen av naturreservatet i denna fråga, men den föreslagna metoden med slåtter en (1) gång om året fungerar inte!

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen tackar för inkomna synpunkter. För att beakta era synpunkter har Länsstyrelsen lagt till följande skrivning. ”När det gäller skötsel på fastigheten Stångby 18:10 (se naturreservatsbeslutet bilaga 3a och 3b) i detta delområde så vill nuvarande markägare att berörd fastighet hävdas med slåtter och inte bete. Det kan behövas alternativa slåttermetoder i perioder på grund av att markerna på fastigheten är blöta och tillväxten av bladvass är kraftig.”

Länsstyrelsen Skåne

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om du vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska du skriva till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 27 nov 2026.

Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).